



# **METODERAPPORT**

**til SKUP 2014**



# **ODIN-SAKEN**

**Av Maria Mikkelsen og Synnøve Åsebø**

## Innhold

INNSENDERE .....	2
PUBLISERT .....	2
TAKK TIL.....	2
KONTAKTPERSON.....	2
REDAKSJON .....	2
1. INNLEDNING.....	3
1. DETTE ER NYTT .....	3
1.1 Mobbingen.....	3
1.2 Ble ikke tatt på alvor .....	3
1.3 Skolene brøt opplæringsloven .....	3
1.4 Lite kjent klageadgang .....	3
1.4 Ingen oversikt over antall enkeltvedtak i mobbesaker.....	4
2. SLIK KOM ARBEIDET I GANG .....	4
3. ORGANISERING AV ARBEIDET .....	4
4. METODE .....	5
4.1 Dybdeintervjuer/kontakten med foreldrene .....	5
4.2 Dokumentinnsyn og oppheving av taushetsplikt.....	5
4.3 Bruk av eksterne eksperter .....	6
4.4 Selvmord .....	7
4.5 Kildekritikk.....	7
4.6 Offentlig postjournal .....	7
4.7 Kartlegging av klager .....	7
5. ETISKE VURDERINGER .....	8
5.1 Omtale av selvmord .....	8
5.2 Motstand.....	8
5.3 Hensynet til mobberne .....	9
5.4 Varsling av lokalmiljøet .....	9
6. PUBLISERING .....	10
6.1 Titler og forsider.....	10
6.2 Dimensjonering.....	11
6.3 Andre hensyn .....	11
6.4 Belastning for foreldrene .....	12



7. PRESENTASJON .....	12
7.1 Sjanger .....	12
7.2 Multimedial versjon .....	12
7.3 Respons .....	12
8. KONSEKVENSER.....	13
8.1 Beklaget.....	13
8.2 Tilsynssak hos Fylkesmannen i Oslo og Akershus .....	13
8.3 Tilsynssak i Oslo kommune .....	13
8.4 Engasjement.....	13
8.5 Mobbing på dagsorden .....	13
8.6 Tema i spørretimen.....	13
8.7 Kongen og statsministeren .....	13
8.8 Utdanningsdirektoratet åpner for å endre praksis .....	14
8.9 Årets navn .....	14
8.10 Odin-stiftelsen.....	14
8.11 Politisk engasjement .....	14
9. SPESIELLE ERFARINGER .....	14
9.1 Stort press for ikke å trykke saken .....	14
9.2 Selvmord i pressen .....	14
9.3 Tidlig redaktørinvolvering .....	14
9.4 Å være to.....	15
9.5 Taushetsplikt .....	15
10. KILDELISTE .....	15
10.1 Muntlige kilder .....	15
10.2 Skriftlige kilder .....	15
11. LISTE OVER PUBLISERTE SAKER.....	16
11.1 Saker publisert på vg.no.....	16
11.2 saker publisert i VGs papiravis .....	19

## **INNSENDERE**

Maria Mikkelsen og Synnøve Åsebø

## **PUBLISERT**

8. november 2014 til d.d. Arbeidet fortsetter i 2015.

## **TAKK TIL**

Tom Byermoen, Natalie Remøe Hansen, Line Møller, Simen Grytøyr, Anders Sooth Knutsen og Lars Håkon Grønning

## **KONTAKTPERSON**

VG ved Synnøve Åsebø

Pb. 1185 Sentrum

0107 Oslo

TLF: 97103033

## **REDAKSJON**

Verdens Gang

Pb. 1185 Sentrum, 0107 Oslo

Sentralbord: 22 000 000

## 1. INNLEDNING

Opplæringsloven gir ikke rom for tvil: Alle barn og unge har rett til å ha det godt på skolen. Likevel sier 17.000 barn at de blir mobbet to-tre ganger i måneden eller mer.

Odin var en av dem. Han ble bare 13 år.

Den 19. mars i fjor kom han hjem fra skolen til vanlig tid. Han skulle bare ta seg en dusj, så han til moren, før han sprang opp til badet, låste døren og tok sitt eget liv.

Kort tid senere nådde historien om den unge gutten VG. Kunne vi fortelle hans historie?

Veien frem til publisering ble krevende. Norske medier er tradisjonelt varsomme med å omtale selvmord. I arbeidet med denne saken har vi jobbet med svært komplekse etiske problemstillinger. Samtidig møtte vi foreldre som hadde opplevd sitt livs mareritt.

Gjennom en rekke dybdeintervjuer med Odins nærmeste pårørende, elevmappene fra to skoler, samt en stor mengde e-poster mellom skole og hjem kunne VG 8. november 2014 – syv måneder etter at han døde – fortelle Odins historie.

Saken vekket et voldsomt og umiddelbart engasjement. En uke etter at saken ble publisert samlet tusener seg i fakkeltog mot mobbing i en rekke norske byer.

I denne metoderapporten vil vi redegjøre for arbeidet og de etiske vurderingene som ble gjort frem mot publisering.

## 1. DETTE ER NYTT

### 1.1 Mobbingen

Gjennom omfattende dokumentasjon kunne VG kartlegge hvordan Odin Olsen Andersgård hadde blitt mobbet på to skoler, Aursmoen skole i Aurskog-Høland kommune og Lambertseter skole i Oslo – over flere år. Odin tok livet sitt, 13 år gammel

### 1.2 Ble ikke tatt på alvor

VG dokumenterte at foreldrene til Odin varslet skolene om det sønnen opplevde gjentatte ganger, uten at mobbingen tok slutt. Ut fra skriftlig dokumentasjon kunne vi fastslå at mobbingen ikke ble tatt på alvor ved noen av skolene.

### 1.3 Skolene brøt opplæringsloven

Hverken Lambertseter skole eller Aursmoen skole opprettet en såkalt mobbesak – et enkeltvedtak – i Odins sak, slik de er forpliktet til å gjøre ved varsel om mobbing. Denne plikten er hjemlet i opplæringsloven § 9a.

### 1.4 Lite kjent klageadgang

Odins foreldre var ikke kjent med at de hadde rett til å klage skolenes manglende oppfølging av sønnen inn for fylkesmannen, til tross for at skolen har plikt til å opplyse om klageadgangen.

Fylkesmennene mottar svært få slike klager – i fjor mottok de totalt 126 klager fra elever og foresatte. Flere fylkesmenn uttalte til VG at det er problematisk at så få foreldre vet om denne klagemuligheten.

#### **1.4 Ingen oversikt over antall enkeltvedtak i mobbesaker**

En kartlegging VG gjorde avdekket at det ikke finnes oversikt over hvor mange enkeltvedtak som fattes i norske skoler. Utdanningsdirektoratet har ikke prioritert å hente inn statistikken, til tross for at de henter inn svært mange opplysninger om hver eneste grunnskole hvert år via Grunnskolenes Informasjonssystem (GSI).

## **2. SLIK KOM ARBEIDET I GANG**

28. mars 2014 sto en spesiell dødsannonse på trykk i Indre Akershus Blad. En 13 år gammel gutt var død. I stedet for blomster, ønsket familien gaver til et fond som skulle drive med lokalt ungdomsarbeid.

Dødsannonsen utforming, kombinert med guttens unge alder, fanget redaksjonens interesse. Gjennom undersøkelser i lokalmiljøet fikk vi vite at 13-åringen hadde tatt livet sitt. Vi fikk også opplyst at tenåringen hadde en mobbehistorie.

Vi forsto umiddelbart at dette kunne være en sterk historie, og bestemte oss for å undersøke saken videre. Av hensyn til de pårørende bestemte vi oss imidlertid for å vente med å ta kontakt.

16. juni sendte journalist Synnøve Åsebø den første henvendelsen til Odins mor, Katrine Olsen Gillerdalen. På dette tidspunktet hadde Gillerdalen gitt et intervju til Indre Akershus Blad, som trykte en sak om Odins selvmord to dager senere. Saken fokuserte imidlertid ikke på mobbing, men på det uforståelige i at et barn tar livet sitt.

Etter å ha holdt kontakt med moren gjennom sommeren, ble det første møtet avtalt i slutten av august. Nå ble også journalist Maria Mikkelsen involvert. 3. september gjorde Synnøve og Maria det første intervjuet med Odins mor, i familiens hjem i Aurskog.

## **3. ORGANISERING AV ARBEIDET**

Synnøve Åsebø og Maria Mikkelsen fra VGs samfunnsseksjon jobbet på fulltid med prosjektet fra 3. september til uken etter publisering av hovedsaken 8. november. Seksjonsleder Anders Sooth Knutsen var reportasjeleder for arbeidet. Den siste måneden før publisering gikk også nyhetsleder Lars Håkon Grønning inn i prosjektet.

Det var et tidlig ønske om at vi skulle presentere saken på flere av VGs plattformer. Kort tid etter det første møtet med foreldrene ble det derfor innledet et tett samarbeid med VGTV, VG Helg og utviklingsavdelingen i VG. Designer Tom Byermoen utviklet en spesial som ble publisert åpent på nett – skreddersydd for mobile plattformer. Videojournalist Natalie Remøe Hansen laget en minidokumentar, samt flere videoklipp til nettversjonen. VG Helg-fotograf Line Møller tok bilder til både nett og papir. Disse tre jobbet på deltid med saken i om lag to måneder.

Underveis i arbeidet ble også ledelsen i VG Helg og VGTV involvert.

## 4. METODE

### 4.1 Dybdeintervjuer/kontakten med foreldrene

I løpet av september og oktober gjennomførte vi flere dybdeintervjuer med Odins foreldre. Det første intervjuet med moren varte i fire timer. Odins far, Espen Andersgård, takket først nei til å delta i reportasjen, men ombestemte seg omtrent en uke etter at vi første gang møtte ham i Aurskog.

I ukene som fulgte hadde vi nesten daglig kontakt med foreldrene. Vi returnerte flere ganger til Aurskog for å gjøre ytterligere intervjuer, ta bilder og gjøre TV-opptak. Dybdeintervjuene ga oss totalbildet av hva som hadde hendt i Odins liv. De var også viktige for arbeidet av flere andre grunner: Vi opplevde at foreldrene fikk stor tillit til oss, og at de hadde tiltro til at vi ville behandle historien deres på en hensynsfull og respektfull måte. Vi fikk også ubegrenset tilgang til en stor mengde private bilder og videoer.

Under ett av disse møtene kom det frem at Odins mor hadde sendt flere e-poster til skolene om mobbingen sønnen ble utsatt for. På forespørsel fra oss søkte hun etter, og fant, flere av disse. Noen av dem var sendt mange år tilbake i tid.

E-postene ble sentrale for vårt videre arbeid.

### 4.2 Dokumentinnsyn og oppheving av taushetsplikt

I løpet av sitt 13 år gamle liv hadde Odin Olsen Andersgård vært elev ved tre ulike skoler. E-postene dokumenterte at foreldrene gjentatte ganger hadde varslet to av disse skolene - Lambertseter skole i Oslo og Aursmoen skole i Aurskog-Høland - om mobbing. De skrev blant annet at sønnen ble plaget på skoleveien, at matboksen hans ble trampet i stykker og at elever hadde truet med å drepe ham.

Det sentrale spørsmålet for oss ble naturligvis hva skolene hadde foretatt seg da de fikk disse meldingene.

Tidlig i arbeidet fikk vi signaler om at de aktuelle skolene ikke kom til å være særlig imøtekommende. Vi forsto derfor at vi måtte ha tilgang til Odins elevmapper for å kunne dokumentere hva de hadde foretatt seg.

Vi ønsket også å få opphevet skolenes taushetsplikt for å utelukke muligheten for at de kunne bruke dette som en begrunnelse for ikke å snakke med oss.

Odins foreldre sa seg villige til å kreve innsyn i sønnens elevmapper. Med hjelp fra oss sendte de følgende innsynsbegjæring til de aktuelle skolene og kommunene:

*«Elevsak, Odin Olsen Andersgård, født 25. mai 2000*

*Vi, Espen Andersgård og Katrine Olsen Gillerdalen, ber om innsyn i alle dokumenter og vedtak fra Lambertseter skole som omhandler vår sønn. Odin Olsen Andersgård var elev ved skolen frem til våren 2014.*

*Vi ber om at disse oversendes oss per e-post.*

*Vi håper på en rask behandling av innsynskravet. Vi minner om at Sivilombudsmannen i flere av sine uttalelser har lagt til grunn at innsynskrav skal behandles samme dag, eller senest innen 1-3 virkedager.*

*Taushetsplikten er å anse som opphevet fra vår side.*

*Med vennlig hilsen*

*Espen Andersgård og Katrine Olsen Gillerdalen»*

I midten av september mottok vi Odins elevmapper fra både Lambertseter skole og Aursmoen skole. Innholdet gjenspeilet ikke alvorlighetsgraden i e-postene fra hjem til skole:

I dokumentene fra Lambertseter skole ble ikke mobbing eller utfordringer ved Odins skolemiljø omtalt. I dokumentene fra Aursmoen skole fant vi ett dokument som omhandlet mobbing – et referat av hvordan skolen håndterte en hendelse som fant sted i begynnelsen av Odins siste skoleår. En rapport fra PPT-tjenesten i Aurskog-Høland slo fast at Odin hadde «en elevhistorie med mobbing», men dette ble ikke drøftet ytterligere.

Ingen av elevmappene refererte til noe enkeltvedtak, som opplæringsloven pålegger skolene å fatte når foreldre ber om tiltak rundt en elevs skolemiljø. Et enkeltvedtak beskriver hvilke tiltak skolen skal sette inn for å få slutt på mobbingen, og hvor og når disse tiltakene skal evalueres. I vedtaket informeres det også om klageadgangen.

#### **4.3 Bruk av eksterne eksperter**

Så vidt vi kunne se hadde skolene brutt opplæringsloven i oppfølgingen av Odin. Vi innså imidlertid at vi trengte en ekstern vurdering av dokumentasjonen vi satt på.

Vi kontaktet derfor professor i spesialpedagogikk ved Høgskolen i Hedmark, Thomas Nordahl. Han har bred kompetanse på feltet og har på vegne av Utdanningsdirektoratet skrevet en veileder om hvordan skoler bør håndtere mobbesaker.

I samråd med foreldrene dro vi til Hamar for å vise ham e-postene og samtlige dokumenter i Odins elevmapper. Ut fra disse fastslo Nordahl at det ikke var opprettet noe enkeltvedtak. Han mente begge skolene på denne måten hadde brutt opplæringsloven.

I opplæringsloven heter det at skolene skal fatte et slikt vedtak dersom en forelder eller en elev ber om tiltak vedrørende det psykososiale miljøet. Nordahl mente foreldrenes e-poster oppfylte dette premisset. Dessuten sa mor at hun også hadde lagt frem bekymringene muntlig.

Vi kontaktet også Trond Welstad, stipendiat ved det juridiske fakultet ved Universitetet i Oslo. Han jobber med utdanningsrett og har blant annet gjort en analyse av klagesaker som gjelder det psykososiale miljøet. Han fikk lese e-postene fra hjem til skole, og støttet Nordahl i at skolene burde ha opprettet et enkeltvedtak.

Vi utfordret både Nordahl og Welstad på den reelle og praktiske betydningen av et enkeltvedtak. Begge var tydelige på at det er dette vedtaket som sikrer elevenes rettssikkerhet.

#### 4.4 Selvmord

Helt i startfasen av arbeidet kontaktet vi flere fagfolk og organisasjoner for å få et bredest mulig faktagrunnlag om barn og selvmord, samt for å drøfte eventuelle fallgruver ved en omtale av temaet.

Vi var blant annet i kontakt med spesialist Anne Freuchen, som har skrevet en doktorgrad om barn og selvmord, og professor Lars Mehlum ved Nasjonalt senter for selvmordsforskning – og forebygging.

#### 4.5 Kildekritikk

Selv om vi ikke så noen grunn til å tvile på foreldrenes historie, kontaktet vi flere kilder i lokalmiljøet i Aurskog-Høland for å sikre oss at alle vesentlige opplysninger var kjent for oss. Det var særlig viktig for oss å komme til bunns i om det kunne være andre bakenforliggende årsaker til selvmordet.

Tilliten vi hadde opparbeidet oss hos foreldrene gjorde det mulig å stille dem de vanskelige spørsmålene om Odins liv.

Vi var også i kontakt med det lokale lensmannskontoret, sognepresten, foreldrene til en av Odins venner, sognepresten og FAU-lederen ved Aursmoen skole. I tillegg fikk vi bekreftet fra både ansvarlig etterforsker ved Aurskog-Høland lensmannskontor og ansvarlig politiadvokat i Romerike politidistrikt at Odin hadde begått selvmord.

#### 4.6 Offentlig postjournal

Etter å ha fått en ekstern vurdering av Odins elevmapper, tok vi i begynnelsen av oktober kontakt med Fylkesmannen i Oslo og Akershus (FMOA). De er klage- og tilsynsmyndighet i saker som gjelder elevers skolemiljø.

Utdanningsdirektøren opplyste at de ikke var blitt orientert om saken, men at de nå – etter å ha blitt kjent med historien - ville vurdere å åpne tilsyn med både Lambertseter og Aursmoen skole.

Etter jevnlig søk i fylkesmannens offentlige postjournal fant vi i slutten av måneden en korrespondanse mellom FMOA og Aurskog-Høland kommune. Da vi fikk innsyn i dokumentene, viste det seg at kommuneledelsen selv hadde bedt fylkesmannen om å føre tilsyn med skolen og kommunen.

Henvendelsen hadde blitt sendt 8. oktober – én måned etter at vi første gang tok kontakt med kommuneledelsen i Aurskog-Høland, og syv måneder etter Odins død.

I et påfølgende intervju sa utdanningsdirektøren at det kunne bli aktuelt å føre tilsyn også med Lambertseter skole – ut fra eventuelle funn under tilsynet i Aurskog-Høland.

#### 4.7 Kartlegging av klager

Odins foreldre visste ikke at de hadde rett til å klage skolens oppfølging av sønnen inn for fylkesmannen. Dermed fikk de aldri muligheten til å få en ekstern vurdering av hvorvidt skolene fulgte opp Odin på en tilstrekkelig måte.

Vår hypotese var at dette umulig kunne være unikt for Espen og Katrine – tvert imot måtte mange andre foreldre befinne seg i samme situasjon. For å dokumentere dette kontaktet vi hver enkelt

fylkesmann for å få tall på hvor mange mobbeklager de hadde mottatt – og hvordan utviklingen hadde vært over tid.

Etter flere purringer fikk vi svar fra alle fylkesmannsembetene omtrent en måned etter at vi først sendte henvendelsen. Tallene viste at hvert fylke i gjennomsnitt mottok seks klager i 2013, men at tallet varierte betydelig fra fylke til fylke og fra år til år. Eksempelvis hadde fylkesmannen i Aust-Agder kun behandlet én klage i perioden 2008-2013, mens Møre og Romsdal hadde mottatt 62 i samme periode.

## 5. ETISKE VURDERINGER

### 5.1 Omtale av selvmord

Punkt 4.9 i Vær varsom-plakaten maner til forsiktighet ved omtale av selvmord:

*«Vær varsom ved omtale av selvmord og selvmordsforsøk. Unngå omtale som ikke er nødvendig for å oppfylle allmenne informasjonsbehov. Unngå beskrivelse av metode eller andre forhold som kan bidra til å utløse flere selvmordshandlinger.»*

Vi hadde gjennom vårt arbeid dokumentert at to skoler i to forskjellige kommuner hadde sviktet i oppfølgingen av Odin da det ble varslet om mobbing. Samtidig satte Odins skjebne søkelys på et stort og alvorlig samfunnsproblem. Vi mente derfor at saken oppfylte det allmenne informasjonsbehovet.

Å omtale selvmordet stilte oss like fullt overfor krevende problemstillinger. Vi unnlot all informasjon om metode. Vi unnlot samtidig å forklare i detalj om hvordan moren til Odin fant ham, da dette kunne føre til spekulasjoner om metoder.

Samtidig hadde vi et behov for å få en ekstern vurdering rundt hvordan vi best kunne omtale saken. Viktige kilder i etikkarbeidet var Lars Mehlum ved Nasjonalt senter for selvmordsforskning, Landsforeningen for etterlatte etter selvmord, Reidun Kjelling Nybø i Norsk Redaktørforening og Verdens helseorganisasjon.

Ingen av dem vi snakket med frarådet oss å omtale saken – tvert imot ble vi møtt med en gjennomgående holdning om at dette var en viktig historie å fortelle. Mehlum var spesielt tydelig på at man ikke kan fortie selvmord. Vi fikk likevel noen konkrete råd om presentasjon, som vi kommer tilbake til senere i metoderapporten.

### 5.2 Motstand

Fra starten av arbeidet og helt inn mot publisering måtte vi ta stilling til påstander av alvorlig art fra en de involverte skolene, kommunene og helsemyndighetene, som alle motsatte seg en publisering av saken.

I begynnelsen av oktober mottok vi en skriftlig kommentar fra kommunelegen i Aurskog, som uttalte at VGs artikkel kunne føre til suicidale tanker blant barn og unge i lokalmiljøet. Han frarådet samtidig kommunen fra å stille opp på et intervju eller gi utdypende informasjon til oss. Kommuneledelsen stilte seg bak advarslene, men ønsket ikke å begrunne vurderingene sine overfor oss. Det var derfor vanskelig å få innsikt i bakgrunnen for bekymringene deres.



Vi ble også advart mot å trykke saken av en av de ansatte ved Aurskog-Høland lensmannskontor. Vedkommende mente lokalsamfunnet måtte få håndtere saken «i ro og fred», og fryktet for konsekvensene en omtale ville få for elevene som hadde mobbet Odin.

Presset om ikke å publisere saken ble spesielt merkbart i slutfasen av arbeidet.

I et møte halvannen uke før publisering fremsatte rektoren ved Lambertseter skole og Utdanningsetaten i Oslo kommune advarsler om at elever var «i faresonen». Rektor mente at flere kunne gjøre noe tilsvarende som Odin dersom vi publiserte saken. Vi mottok også en uttalelse fra bydelsoverlegen, som advarte mot at et «sensasjonspreget oppslag» kunne føre til smitteeffekt og nye selvmord eller selvmordsforsøk. Videre skrev bydelsoverlegen at det var en «stor fare for at VG går ut med påstander og beskyldninger som kanskje ikke er helt berettiget i en såpass alvorlig sak». Dette brevet ble senere lagt ut på Lambertseter skoles nettsider.

Kort tid etterpå mottok vi også en anmodning fra Utdanningsetaten om å anonymisere Lambertseter skole fordi de mente en identifisering ville innebære en belastning fra elever og ansatte. Dette ønsket imøtekom vi ikke fordi vi mente at ansatte og elever uansett ville vite hvilken skole det gjaldt.

Redaktørene ble tidlig orientert om disse motforestillingene og ble holdt løpende orientert frem til publisering.

### **5.3 Hensynet til mobberne**

De som mobbet Odin var bare barn, og mobbingen hadde skjedd relativt nært i tid. Vi var derfor opptatt av å omtale mobbingen på en mest mulig skånsom måte. Vi var bestemte på at saken ikke skulle handle om barna som mobbet, og at vi ikke skulle fordele skyld.

Vi la oss derfor på en linje der vi ikke skrev hvor mange elever som var involvert i mobbingen, hvilken klasse de gikk eller hvorvidt det var noen som mobbet Odin mer enn andre. I den grad vi brukte eksempler på hvordan mobbingen hadde utartet seg, forsøkte vi å bruke en dempet og passiv uttrykksform.

Disse føringene førte til at vi lot være å sitere flere av foreldrenes e-poster.

### **5.4 Varsling av lokalmiljøet**

Det var viktig for oss at saken ikke skulle komme som en overraskelse på Odins tidligere medelever. Vi ønsket også at skolene skulle kjenne innholdet, slik at de på best mulig måte kunne forberede elever og ansatte.

Derfor varslet vi begge skolene om at vi jobbet med saken allerede uken etter at vi traff Odins foreldre for første gang – 10. og 11. september. Aursmoen skole henviste oss til ledelsen i Aurskog-Høland kommune. Vi tilbød både kommuneledelsen og Lambertseter skole å få lese saken i forkant.

Vi varslet også Foreldrerådets arbeidsutvalg (FAU) ved Aursmoen skole om at vi jobbet med en sak om Odin.

Da det i begynnelsen av oktober ble bestemt at publiseringsdato ville bli lørdag 8. november, formidlet vi dette til begge parter. På dette tidspunktet hadde både Lambertseter skole og Aurskog-Høland kommune avvist flere forespørsler om intervju, og i stedet sendt hver sin skriftlige kommentar.

Vi opprettholdt likevel tilbudet om et møte der de kunne få lese gjennom saken og korrigere eventuelle faktafeil. Aurskog-Høland kommune takket først nei, men ombestemte seg. Møtet med kommunalsjefen og rådmannen skjedde i Aurskog 28. oktober. To dager senere møtte vi rektoren ved Lambertseter skole. Til stede på møtet var også kommunikasjonssjefen ved Utdanningsetaten i Oslo kommune og en jurist fra samme etat.

Vi ønsket også å forsikre oss om at det ville være et støtteapparat tilgjengelig for elevene i tiden etter publisering, særlig ved skolen Odin gikk på da han døde. Kommunelegen i Aurskog-Høland viste oss imidlertid videre til kommuneledelsen, som ikke ønsket å informere oss om dette.

## **6. PUBLISERING**

### **6.1 Titler og forsider**

Vi jobbet mye med hvordan saken kunne presenteres på en varsom og hensiktsmessig måte. I denne fasen av arbeidet ble Lars Mehlums råd sentrale for oss. Mehlum frarådet oss å vise til både selvmord og mobbing i titler og ingresser. Han begrunnet det med at barn kunne få en forståelse av at det er mulig å ha det så vanskelig at man kan ta livet sitt.

Det ble laget flere utkast til titler i VG Helg, på forsiden av papiravisen og på nett. Vi bestemte oss for å utelukkende fokusere på det vi så på som kjernen i saken – nemlig mobbing som samfunnsproblem. Samtlige forsider, titler og frontvinkler ble laget i forkant og godkjent av redaktørene.

Slik var fronten av vg.no ved første publisering 8. november klokken 09.10:



## 17.000 skolebarn blir mobbet **Odin var én av dem**

Her får du hjelp



*Derfor forteller  
vi Odins historie* - **Meget sjeldent**

### 6.2 Dimensjonering

Vårt ønske om å nå ut med historien måtte vektas opp mot belastningen for involverte partene. Vi måtte også ta hensyn til at både voksne og barn ville bli eksponert for saken uten å ha oppsøkt den aktivt, eksempelvis ved å se den på forsiden av avisen eller på nettet.

Det ble først foreslått å vie hele forsiden av papiravisen til saken. Etter nøye diskusjon om den helhetlige dimensjoneringen i deknningen, endte vi imidlertid med en henvisning over VG-logoen. Vi gikk heller ikke ut i fullbredde på vg.no, slik vi gjerne gjør i saker av ekstra stor betydning.

### 6.3 Andre hensyn

For å sette Odin-saken i en større sammenheng, publiserte vi en faktabasert sak om hvor uvanlig det er at barn begår selvmord. Samtidig skrev ansvarlig redaktør Torry Pedersen en kommentar der han redegjorde for hvorfor VG syntes det var viktig å trykke saken. Den ble publisert samtidig med hovedsaken i papir og på nett, og Pedersen redegjorde også for dette i VGTVs sending samme dag.

Av hensyn til de involverte fjernet vi kommentarfeltet i spesialen som ble publisert på nett. Vi postet ikke saken på sosiale medier fordi vi ville utelukke muligheten for at upassende eller støtende kommentarer ble publisert på VGs Facebook-side – selv om det bare ville gå minutter før de ble fjernet.

## 6.4 Belastning for foreldrene

Vi forsto tidlig at saken – dersom vi formidlet den på riktig måte – ville treffe og berøre mange. Samtidig var vi klare over at foreldrene også risikerte å få negative tilbakemeldinger ved å stå åpent frem.

Vår vurdering var at de var i stand til å takle den eksponeringen de ville bli utsatt for. Vi brukte likevel mye tid på å forberede dem på dette. Vi advarte dem om at det kunne bli et massivt trykk i dagene etter publisering.

Samtidig forsikret vi foreldrene om at vi kom til å gjøre vårt for at de skulle føle seg ivaretatt. De fikk se og lese alt materialet i forkant av publisering, og de fikk også muligheten til å komme med tilbakemeldinger på innholdet.

At historien ble publisert på tre ulike plattformer i VG skjedde i full forståelse fra foreldrene. Deres utgangspunkt var dette: Når de først hadde tatt det store skrittet det var å fortelle sønnens historie, så ville de at flest mulig skulle få lese den og kjenne til den.

## 7. PRESENTASJON

### 7.1 Sjanger

Vi så tidlig at Odins historie ikke kunne formidles som en vanlig nyhetsartikkel. Vi valgte derfor en fortellende form på teksten. En stor del av teksten viet vi til å fortelle historien om hvem Odin var, og om oppveksten hans i Oslo og i Aurskog. Vi ønsket å formidle at det også var mye positivt i livet til Odin.

Vi jobbet mye med språk og formuleringer. Historien om Odin er så dramatisk i seg selv at vi ikke ønsket å bruke store ord. Vi ville skrive saken på en sober måte, og la historien tale for seg selv.

Samtidig var vi opptatt av å belyse systemkritikken tidlig i saken for å poengtere at dette ikke var en enkelthistorie – snarere tvert om er mobbing noe som angår oss alle, og som svært mange barn og deres familier kjenner på hver dag.

Vi ville ikke la et bestemt format begrense hvor langt vi kunne skrive. Saken endte på rundt 26.000 tegn, og er den lengste saken som noensinne er publisert på vg.no. Vi valgte imidlertid å stole på at historien var viktig nok til at vi ville klare å holde på leserne fra begynnelse til slutt.

### 7.2 Multimedial versjon

Vi gjorde tidlig et valg om å optimalisere historien for lesing på mobil, siden det er via mobil de fleste leser VG i dag – spesielt i helgene. Designer Tom Byermoen laget en multimedial presentasjon av saken som ble publisert åpent på nett, og som utnyttet samspillet mellom bilder, video og tekst. Den multimediale versjonen var vårt hovedfokus gjennom hele prosessen.

### 7.3 Respons

Historien ble publisert lørdag 8. november – i VG Helg, på VGTV og vg.no. Sent søndag kveld, halvannet døgn etter at den ble publisert på nett, hadde saken fått over 100.000 delinger, «likes» og kommentarer i sosiale medier. Det gjør den til VGs mest delte sak noensinne.

På samme tidspunkt hadde den nesten én million sidevisninger. Majoriteten av lesingen kom fra mobil. Per 6. januar har 159.000 sett VGTV-dokumentaren om Odin.

## 8. KONSEKVENSER

### 8.1 Beklaget

Etter først ikke å ha ønsket å uttale seg om saken overhodet, kom rektor ved Lambertseter skole med en unnskyldning overfor foreldrene til Odin. «Skolen behandlet henvendelser og enkelthendelser og disse opp etter interne prosedyrer. Imidlertid ble det ikke fattet et § 9a-vedtak før gutten sluttet på skolen i juni 2012. Det ser vi i ettertid at vi skulle ha gjort, og vi beklager at det ikke skjedde», skrev rektor Knut Christian Hellesø-Knutsen i en epost til VG.

### 8.2 Tilsynssak hos Fylkesmannen i Oslo og Akershus

Fylkesmannen i Oslo og Akershus har åpnet tilsyn med Aursmoen skole og Aursko-Høland kommune. Dette tilsynet skal gjennomføres i januar 2015. Fylkesmannen skal undersøke om noe sviktet i oppfølgingen av Odin – og eventuelt hvor det sviktet. Ifølge utdanningsdirektør Grethe Hovde Parr kan det også bli aktuelt for Fylkesmannen i Oslo og Akershus å åpne tilsyn med Lambertseter skole.

### 8.3 Tilsynssak i Oslo kommune

Oslo kommune skal undersøke om Lambertseter skoler fulgte rutinene da Odin var elev ved skolen. Ifølge utdanningsbyråd Anniken Hauglie skal Utdanningsetaten gjennomføre et særskilt tilsyn med Lambertseter skole i denne konkrete saken.

### 8.4 Engasjement

Historien om Odin skapte et sjeldent sterkt engasjement. Helgen etter at saken sto på trykk i VG, samlet over 10.000 mennesker seg i fakkeltog mot mobbing over hele landet. Statsministeren og kunnskapsministeren var blant de 4000 som samlet seg til fakkeltog i Oslo. Det var privatpersoner som tok initiativ til markeringene. Det ble arrangert fakkeltog på minst 27 ulike steder – fra Kirkenes i nord til Kristiansand i sør.

### 8.5 Mobbing på dagsorden

Mobbing ble på satt på dagsorden med fornyet kraft. Odins historie ble gjenfortalt av både norske og utenlandske medier, og det ble skrevet en rekke ledere og nyhetsartikler om temaet. Søkeordet «mobbing» gir 877 treff i A-tekst i uken etter publisering, mot 103 treff for uken før.

### 8.6 Tema i spørretimen

I Stortingets spørretime onsdag 12. november måtte statsminister Erna Solberg måtte svare på hva hun ville gjøre for at ingen barn skal behøve å si ordene til Odin: «Det hjelper ikke å si fra, de gjør ikke noe uansett» i fremtiden.

### 8.7 Kongen og statsministeren

Odins historie var et av hovedtemaene i statsministerens nyttårstale. Også i kongens nyttårstale ble mobbing og fakkeltog viet plass.

## 8.8 Utdanningsdirektoratet åpner for å endre praksis

Ingen vet i dag hvor mange enkeltvedtak som fattes i mobbesaker. Utdanningsdirektoratet har tidligere ikke prioritert å samle inn statistikk over antallet enkeltvedtak som fattes i norske skoler i mobbesaker. Etter Odin-saken vil de vurdere å endre praksis, og ta med mobbesakene i sin årlige statistikkinnhenting fra norske skoler.

## 8.9 Årets navn

Katrine Olsen Gillerdalen ble nominert til «Årets navn» i VG. Hun fikk rundt 17.000 stemmer.

## 8.10 Odin-stiftelsen

Katrine Olsen Gillerdalen opprettet «Odinstiftelsen» sammen med to andre mødre til barn som har blitt mobbet. Hovedformålet med Odinstiftelsen er å være en alminnelig, ideell stiftelse som ved hjelp av økonomiske bidrag skal drive med forebyggende arbeid mot mobbing, eventuelt ettervern, her under spre kompetanse om hvordan mobbing oppstår, hvordan det kan oppdages og hvordan det kan håndteres og stanses. ([www.odinstiftelsen.no](http://www.odinstiftelsen.no)).

## 8.11 Politisk engasjement

Både statsminister Erna Solberg og kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen engasjerte seg sterkt i Odin-saken. Røe-Isaksen har inviterte Katrine Olsen Gillerdalen til et videre samarbeid.

# 9. SPESIELLE ERFARINGER

## 9.1 Stort press for ikke å trykke saken

Vi har sjelden møtt så mye motstand i arbeidet med en sak. Samtlige offentlige instanser vi var i kontakt med, motsatte seg publisering. Beskyldningene og påstandene de fremsatte var av svært alvorlig art. Samtidig var de vanskelige å ettergå. Presset vedvarte og økte i intensitet i dagene før publisering. Etter publisering har vi imidlertid ikke blitt kontaktet eller fått andre signaler om at noe av det man fryktet eller var bekymret for, har blitt en realitet.

## 9.2 Selvmord i pressen

Selv om det har vært en viss utvikling de siste årene, er norsk presse fremdeles svært varsomme i omtale av selvmord. Slik er det også i VG. I denne saken sto vi ikke bare overfor et selvmord – vi ønsket å trykke en sak om et barn som hadde tatt sitt liv. Med andre ord et svært sensitivt og alvorlig tema, som stilte mange krav, både til presentasjon, etikk, hensynet til de pårørende og venner, og arbeidet underveis. Vi var hele tiden klar over at valget om å publisere Odin-saken kunne bli oppfattet som kontroversielt, og vi var spente på hvordan offentligheten ville reagere på at vi belyste dette temaet. Selv om arbeidet i forkant av publisering var svært krevende, mener vi at responsen Odin-saken fikk tydeliggjør at slike saker er mulige å omtale.

## 9.3 Tidlig redaktørinvolvering

De etiske problemstillingene ved saken ble drøftet inngående på et tidlig tidspunkt i arbeidet. Ansvarlig redaktør Torry Pedersen ble holdt løpende orientert om utfordringene og motforestillingene vi ble møtt med. Det gjorde at presset vi møtte mot slutten ble lettere å takle. Samtidig ble det gjort et usedvanlig grundig arbeid i forkant av publisering, med tanke på presentasjon og dimensjonering.

## 9.4 Å være to

Vi har under hele prosessen satt pris på at vi har vært to som har jobbet med saken helt fra starten, særlig med tanke på presset vi møtte underveis. Vi var i krevende møter hvor det å være to var en styrke. Vi kunne også utfordre hverandre og bekrefte vurderinger som ble gjort underveis. I dagens mediebilde er det ikke en selvfølge at to journalister fra samme avdeling tas ut fra turnus for å jobbe med en såpass krevende sak.

## 9.5 Taushetsplikt

Rektoren ved Lambertseter skole hevdet at han ikke kunne uttale seg om Odin, også etter at foreldrene hadde opphevet taushetsplikten. Han begrunnet dette med at han hadde en egen taushetsplikt overfor sin arbeidsgiver Oslo kommune. Vi tok da kontakt med juridisk avdeling ved Utdanningsetaten i Oslo kommune, som avkreftet at en slik taushetsplikt forelå. Etter denne runden valgte rektoren å gi oss en kort, skriftlig kommentar om Odins tid ved Lambertseter skole. Han ville imidlertid ikke svare på spørsmål.

# 10. KILDELISTE

## 10.1 Muntlige kilder

Katrine Olsen Gillerdalen

Espen Andersgård

Audun Gillerdalen

Sogneprest i Aurskog Gaut Sveinall

Moren til Odins bestevenninne

FAU-leder ved Aursmoen skole Inge Martinsen

Kommunalsjef Grethe Rønning i Aurskog-Høland kommune

Rådmann Siri Hovde i Aurskog-Høland kommune

Rektor ved Lambertseter skole, Knut Christian Hellesø-Knutsen

Kommunikasjonssjef i Utdanningsetaten i Oslo, Trine Lie Larsen

Aurskog-Høland lensmannskontor

Politiadvokat i Romerike politidistrikt, Edith Ek Sørensen

Professor ved Nasjonalt senter for selvmordsforskning – og forebygging, Lars Mehlum

Reidun Kjelling Nybø i Norsk Redaktørforening

Leve – Landsforeningen for etterlatte ved selvmord

Røde Kors-tjenesten Kors på halsen

Professor i spesialpedagogikk, Thomas Nordahl

Stipendiat ved Universitetet i Oslo, Trond Welstad

Selvmordsforsker Anne Freuchen

Utdanningsdirektør ved Fylkesmannen i Oslo og Akershus, Grethe Hovde Parr.

## 10.2 Skriftlige kilder

Skriftlige kilder inkluderer:

\* E-poster mellom Odins foreldre og skolene

\* Odins elevmapper fra Østensjø skole, Lambertseter skole og Aursmoen skole, deriblant:

\* Utviklingssamtaler ved Lambertseterskole

- \* Logopedrapport fra PPT-tjenesten i Oslo kommune
  - \* Pedagogisk rapport ved Lambertseter skole
  - \* Sakkyndig vurdering om behov for spesialundervisning av PPT-tjenesten i Oslo kommune
  - \* Vedtak om spesialundervisning fra Utdanningsetaten i Oslo kommune
  - \* Halvårsvurdering ved Lambertseter skole
  - \* Halvårsrapporter ved Aursmoen skole
  - \* Pedagogisk rapport ved Aursmoen skole
  - \* Sakkyndig vurdering fra PPT-tjenesten i Aurskog-Høland kommune
  - \* Trivselsundersøkelse ved Aursmoen skole
  - \* Referat fra møte mellom foreldre og Aursmoen skole etter Odins død
- \* Sogneprest Gaut Sveinalls taler i Odins begravelse
  - \* Private brev og notater
  - \* Opplæringsloven
  - \* Utdanningsdirektoratets veileder om hvordan mobbesaker skal håndteres
  - \* Korrespondanse mellom Aurskog- Høland kommune og Fylkesmannen i Oslo og Akershus
  - \* Verdens helseorganisasjons (WHO) veileder for omtale av selvmord

## 11. LISTE OVER PUBLISERTE SAKER

### 11.1 Saker publisert på vg.no

**08/11/2014:**

17.000 elever blir mobbet. Odin var en av dem.

<http://www.vg.no/spesial/2014/odin/>

VGTV-sending om Odin-saken med minidokumentar

<http://www.vgtv.no/#!/video/103248/opptak-studiosending-om-odin-saken>

Forsker om selvmord blant barn: - Meget sjeldent

<http://www.vg.no/nyheter/innenriks/forsker-om-selvmord-blant-barn-meget-sjeldent/a/23330512/>

Derfor trykker vi historien om Odin



<http://www.vg.no/nyheter/innenriks/derfor-trykker-vi-historien-om-odin/a/23331302/>

Derfor skal Odin-saken granskes

<http://www.vg.no/nyheter/innenriks/mobbing/derfor-skal-odin-saken-granskes/a/23331012/>

Erna Solberg : -Vi må lære av Odin-saken

<http://www.vg.no/nyheter/innenriks/mobbing/erna-solberg-vi-maa-laere-av-odin-saken/a/23331054>

Kunnskapsministeren: - Alle alarmklokker skal gå når noen sier ifra

<http://www.vg.no/nyheter/innenriks/mobbing/kunnskapsministeren-alle-alarmklokker-skal-gaa-naar-noen-sier-ifra/a/23331080/>

### **09/11/2014:**

Odins mamma vil kjempe videre mot mobbing

<http://www.vg.no/nyheter/innenriks/mobbing/odins-mamma-om-responsen-det-betyr-alt-for-meg/a/23332063/>

Elever som mobbes: 17.000 – antall mobbeklager: 126

<http://www.vg.no/nyheter/innenriks/mobbing/elever-som-mobbes-17-000-antall-mobbeklager-126/a/23331287/>.

Barneombudet krever eget mobbetilsyn

<http://www.vg.no/nyheter/innenriks/barneombudet-ikke-nok-med-mobbekampanjer/a/23330583/>

### **10/11/2014:**

VGTV-sending – mobbedebatt på Ryenberget skole

<http://www.vgtv.no/#!/video/103386/opptak-mobbedebatt-paa-ryenberget-skole>

Skolestatsråder om mobbing: -Vi har mislyktes

<http://www.vg.no/nyheter/innenriks/mobbing/skole-statsraader-om-mobbing-vi-har-mislyktes/a/23333224/>

Oslo kommune skal granske Odin-saken

<http://www.vg.no/nyheter/innenriks/mobbing/oslo-kommune-skal-granske-odin-saken/a/23333171/>

### **11/11/2014:**

Margit (17) tar et oppgjør med mobbingen

<http://www.vg.no/nyheter/innenriks/mobbing/margit-17-tar-et-oppgjoer-med-mobbingen/a/23333140/>.

Arrangerer fakkeltog mot mobbing etter Odin-saken

<http://www.vg.no/nyheter/innenriks/mobbing/arrangerer-fakkeltog-mot-mobbing-etter-odin-saken/a/23333941/>

**13/11/2014:**

Barneombudet: Ikke nok med mobbekampanjer

<http://www.vg.no/nyheter/innenriks/barneombudet-ikke-nok-med-mobbekampanjer/a/23330583/>.

**14/11/2014:**

Odins mamma holder appell under fakkeltog

<http://www.vg.no/nyheter/innenriks/mobbing/odins-mamma-holder-appell-under-fakkeltog/a/23335161/>

**16/11/2014:**

Ingen har oversikt over mobbevedtak

<http://www.vg.no/nyheter/innenriks/mobbing/margit-17-tar-et-oppgjoer-med-mobbingen/a/23333140/.vg.no>

Fakkeltog mot mobbing.- Moren-til Odin:- Vi må høre på barna

<http://www.vg.no/nyheter/innenriks/mobbing/moren-til-odin-vi-maa-hoere-paa-barna/a/23337182/>.

VGTV-sending fra fakkeltog mot mobbing

<http://www.vgtv.no/#!/video/103738/opptak-fakkeltog-mot-mobbing-i-oslo>

**24/12/2014**

Den første julen uten Odin

<http://www.vg.no/nyheter/innenriks/odins-mamma-vi-jobber-beinhardt-for-aa-faa-julen-til/a/23360090/>

**01/01/2014:**

Odins mor hyller Kongens nyttårstale

<http://www.vg.no/nyheter/innenriks/mobbing/odins-mor-hyller-kongens-nyttaarstale-stort-og-surrealistisk/a/23365953/>

## 11.2 saker publisert i VGs papiravis



## HELE

Odin du er den  
beste broren i  
hele verden

Jeg liker ikke  
at du er dø

Odin, hvorfor drepte  
du deg selv og  
du er verdens beste broren

Odin ble bare 13 år.



*«En på 13 år skal ikke  
ta livet sitt. La det være  
en vekker for oss alle»*

SOGNEPRESTEN I ODIN OLSEN ANDERSGÅRDS BEGRAVELSE









## ODIN OLSEN ANDERSGÅRD (13) STÅR PÅ TOPPEN AV SKIBAKKEN.

Han knepper igjen skoene, strammer hjelmen. Det er regn i luften, men det gjør ikke noe. Odin har vært i bakken siden den åpnet for mange timer siden. Han setter utfor.

I den lange jakken med gule, grønne og lilla striper er han synlig på lang avstand. Twintip-skiene er nesten helt nye, han fikk dem like før vinterferien.

Hele uken har han terpet på dette ene trikset, og nå skal han vise mamma at han får det til.

Han kjenner vinden suse rundt skihjelmen, holder høy fart nå. I nederste del av bakken tar Odin sats, og sklir sidelengs nedover metallstangen.

Han smiler, er så stolt. Endelig klarte han det.

**FEM UKER SENERE: SOGNEPREST GAUT SVEINALL** ser utover en fullsatt Aurskog kirke. Han har tenkt nøye gjennom ordene han skal si til forsamlingen. Han trekker pusten:

«Mobbing er skadelig, den ødelegger livet til enkeltmennesker, den gjør noe negativt med selvbildet ofte, mange blir svake inne i seg (...) og hele fellesskapet blant oss blir ødelagt».

På de fremste benkene i kirken sitter Odins nærmeste familie.

«En på 13 år skal ikke ta livet sitt. La det være en vekker for oss alle».

Norsk lov fastslår at alle elever skal ha det godt på skolen. Likevel sier omtrent 17 000 barn og unge at de blir mobbet to-tre ganger i måneden eller mer, ifølge fjorårets Elevundersøkelse.

Dette er historien om en gutt som ble mobbet på to ulike skoler.

Et barn som gjentatte ganger sa fra til de voksne, men som aldri fikk oppleve at det tok slutt.

Nå har Fylkesmannen i Oslo og Akershus åpnet tilsyn i saken.

**ODIN VOKSER OPP I EN LEILIGHET I FØRSTE ETASJE** i Bergkrystallen 5 på Lambertseter i Oslo. Sammen med ham bor mamma Katrine, pappa Espen og lillesøster Tuva. Mormor bor noen få oppganger lenger nede i gaten.

Odin er første barnebarn på begge sider. Gullungen. Allerede som tre-fireåring får han sin første elektriske bil. Odin er frelst med en gang. Han får lov til å kjøre ned til bestemor og tilbake helt alene.

En dag ser Odin alvorlig og bestemt på bestemoren sin. Han har noe viktig han må fortelle:

– Når jeg blir voksen, skal jeg bli akkurat slik som pappa. Jeg skal ha stor mage, lange ben og kjøre lastebil.



**SKIGUTT:** Odin i skibakken i Sverige, vinterferien 2014. FOTO: PRIVAT

Hver eneste dag går Odin ut i bilen for å sjekke om han er blitt stor nok til at han rekker ned til pedalene. Etter hvert får han en ny drøm. Nå er det pilot på ambulanshelikopter han vil bli.

Høsten 2006 begynner Odin i første klasse på Lambertseter skole. Espen og Katrine får høre at sønnen er en aktiv og positiv skolegutt.

«Han er engasjert i undervisningen, og han tør å rekke opp hånden og spørre om hjelp eller svare på spørsmål», noterer kontaktlæreren.

Livet er godt på Lambertseter. Familien reiser ofte til Østmarka på tur. På somrene er de på Lågøya i

Oslofjorden, på en hytte som mamma kan låne gjennom jobben sin. Odin elsker lukten av bål.

**ODIN FYLLER SYV ÅR.** Samme år går Espen og Katrine fra hverandre, men begge fortsetter å bo i samme område. I 2010 gifter mamma seg med Audun. Odin og Tuva får Joachim som steborr.

Odin fortsetter å gjøre som pappaen sin. Han mekker på lekebiler og demonterer leker. Det er ikke alltid han klarer å sette dem sammen igjen, men det gjør ingenting, for da lærer han, sier pappa.

Odin fikser det aller meste, bare ikke skolen. Han får ikke kontroll på bokstavene. Han synes leksene er vanskelige, og han liker ikke å lese.

Noen ganger kan han bli så frustrert over leksene at han gråter. Da Odin begynner i sjettede klasse ved Lambertseter skole høsten 2011, etter å ha gått to år på en annen skole i Oslo, blir det bestemt at han noen ganger i uken skal tas ut av klasserommet for å få spesialundervisning i små grupper.

På skolen er Odin en stille gutt. Det går ikke lang tid før han blir hakkekyllingen til noen av de andre elevene.

Jakken blir slengt rundt på gulvet, leksebøkene og pennalhuset blir kastet ut av vinduet. Hele tiden er de der og plager ham. De sier slemme ting og erter, og Odin blir frustrert og lei seg.

En dag i november kommer han hjem fra skolen og forteller at noen har forsøkt å sette fyr på jakken hans i friminuttet.

Den røde matboksen trampes i stykker og brukes som fotball. Odin får ny matboks flere ganger. Men det tar ikke mer enn en skoledag eller to før den ligger i søla.

I desember sender Katrine en fortvilet e-post til Odins kontaktlærer. Hun får raskt svar:

«Matboksene er et problem vi sliter med å finne løsning på, det beste er nok å legge den et sted bare han vet om og hente den når det ringer inn».

Odin må gjemme matboksen sin hos lillesøster Tuva, i en annen bygning på skoleområdet.

– Han hatet skolen. Hver dag i sjettede klasse sa han at han var syk. Han hadde feber, vondt i magen, vondt i hodet – han ville ikke på skolen. Det er grusomt å måtte sende barnet sitt av gårde slik, sier Katrine Olsen Gillerdalen.

– **Hva sa du til ham for å overtale ham til å dra?**

– Jeg sa at jeg skulle gjøre alt som sto i min makt for at det skulle bli bedre. ➔➔





**MAMMAKYSS:** Odin og mamma Katrine står på bryggen i Larvik. Odin er fire år, og den lille familien skal på ferie til Danmark. FOTO: PRIVAT



**MINNESTUND:** Katrine og omplasseringshunden Bamse besøker Odins grav i Aurskog. Ved siden av gravsteinen ligger en amerikansk fotball som lillesøster Tuva har lagt igjen.



## MOBBINGEN TILTAR. ODIN VET ALDRI HVA SOM VENTER HAM.

Oftere og oftere er han redd for å gå på skolen. I løpet av skoleåret sender Katrine flere e-poster til skolen hvor hun varsler om mobbingen og ber dem gripe inn.

24. april 2012: «*Odin holdes hjemme fra skolen i dag. Grunnet gårdsdagens hendelse, inkludert trussel fra NN om å ta med kniv, pistol eller rett og slett hagle for å drepe han, resulterer i at han igjen føler seg utrygg og langt nede. (...) Det vurderes nå å ta han ut av skolen for resten av dette skoleåret.*»

Katrine begynner selv å gå runder i og rundt skolegården for å passe på Odin. Hun er der når skolen starter, og kommer tilbake før skolen slutter.

– Når ingen andre gjorde noe, måtte jeg være der selv.

I slutten av april får Katrine hjelp av en venninne til å forfatte et formelt skriv til rektor ved Lambertseter skole. Hun ber om å bli informert om enkeltvedtaket skolen er pliktig til å fatte når det meldes om mobbing.

(...) *det kan synes lite hensiktsmessig for min sønn å være en del av en gruppe hvor han opplever å få klærne sine forsøkt påtent og bli slått, plaget og mobbet. Dette er forhold lærerne kjenner til (...).*

Katrine får aldri svar fra rektor. Men sosiallæreren svarer at skolen er kjent med at Odin har hatt «noen sosiale utfordringer».

«*Dette har hele tiden vært tett fulgt opp...*», heter det i e-posten Katrine får.

– Jeg følte at jeg ikke ble tatt seriøst av skolen, sier hun i dag.

Stikk i strid med Katrines ønske fortsetter Odin å få spesialundervisning i den samme gruppen.

To uker før sommerferien kommer han hjem fra skolen med en blåveis.

Elevene har fått gå tidlig fra gymtimen denne dagen. Ingen voksne er i skolegården for å gripe inn når slaget kommer, til tross for at skolen har lovet Katrine at Odin være trygg mellom halv ni og kvart over to.

Katrine orker ikke kjempe mer. 13. juni, over en uke før skoleferien, møter hun opp på Lambertseter skole. Hun samler Odins ting og gir rektor beskjeden: Gutten hennes skal ikke være på denne skolen én dag lengre.

Familien har tidligere denne våren bestemt seg for å flytte. Mobbingen er blitt så alvorlig at de vil bort fra Oslo for godt.

Valget faller til slutt på Aurskog-Høland kommune. De kjenner ingen i bygda, men de har hørt at det er en fin plass for barn å vokse opp.

I august 2012 begynner Odin i 7. klasse på Aursmoen skole.

**ODIN FÅR EN GOD START PÅ AURSMOEN.** Også på fritiden har han det fint. Odin kjører rundt på skateboardet og trikker på sykkel. Han er fornøyd med den nye skolen, og synes lærerne er lette å snakke med.

Han får mange nye kompisar i Aurskog, men det er Kristina som blir Odins aller beste venn. Kristina har

Fra: Katrine Olsen Gillerdalen  
Sendt: mandag, 18. juni 2012 09:43  
Til: @ude.oslo.kommune.no

Hei  
Henviser til vår samtale forrige onsdag. Odin er med dette tatt ut av Lambertseter skole.

Bøker vil bli levert til skolen etter avtale med kontaktlærer.

Mvh Katrine Olsen Gillerdalen

**BESKJED TIL REKTOR:** 18. juni 2012 sendte Katrine en e-post til Lambertseter skole for å bekrefte at Odin var tatt ut av skolen.

også gått på Lambertseter skole, men flyttet til Aurskog lenge før Odin. De kjente hverandre ikke fra før. Likevel føles det ut som de har et spesielt bånd.

De to bestevennene er ikke så mye sammen på skolen. Kristina vil ikke ødelegge for jentene som er forelsket i Odin.

Men på fritiden er de sammen hele tiden. Når de ikke fysisk er på samme sted, er de koblet opp på Skype. De snakker, spiller dataspill, hører på musikk og rydder hvert sitt rom – sammen.

Odin blir tenåring. Han er trøtt i trynet om morgenen. Glemmer matpakken stadig vekk. Han er ikke den som snakker mest, men innimellom serverer han noen skikkelige gullkorn.

I mai 2013 utreder PPT-tjenesten i Aurskog-Høland kommune Odin for videre spesialundervisning på ungdomsskolen. I oppsummeringen konstaterer de at «eleven har en skolehistorie med mobbing».

Til tross for dette mener Katrine at skolen ikke gjør nok når det oppstår nye problemer.

Like etter skolestart i 8. klasse får Katrine høre at alt ikke er som det skal. Odins kontaktlærer tar opp flere episoder der Odin er blitt plaget. Det er ikke fysisk mobbing, slik som det var på Lambertseter. Og Odin har dessuten vokst seg både høy og sterk nå, han ruver over mammaen sin.

Denne gangen skjer mobbingen i form av små kommentarer. Hele tiden. Etter hvert som året går, får ikke Odin fred.

– For oss voksne høres det kanskje ikke så alvorlig ut. Men Odin hadde bagasje, og han var en følsom gutt. Han hadde fått håp om et nytt liv, sier Katrine.

Katrine ser seg på ny nødt til å varsle, og sender en e-post til skolen:

24. oktober 2013: «*Jeg har i kveld hatt en lengre samtale med Odin, da det har virket som noe har plaget ham(...)Det strekker seg fra ord og setninger, som ikke*

*egner seg på trykk, til spyting, nesten-påkjørsler med sykkel og trusler(...)Nå må vi gjøre noe. Odin føler seg ikke trygg langs skoleveien(...)*», skriver Katrine, og ber om at skolen kaller inn til et møte.

Rektor ringer Katrine for å fortelle at hun skal snakke med Odin og de involverte elevene, og si fra om at mobbing ikke aksepteres.

«*(...)jeg skal sørge for at mobbing avtar umiddelbart*», heter det i skolens eget referat fra oppfølgings-samtalen.

14. januar gjennomfører skolen en trivselsundersøkelse. Odin svarer at han trives i klassen, føler seg godtatt og sjelden blir plaget. Han skriver også at lærerne ikke alltid ser det som foregår, og at plagingen foregår på skoleveien og i friminuttene.

6. februar 2014 sender Katrine en ny e-post til Odins kontaktlærer: «*Han sier han er redd for å be om hjelp, i frykt for å bli mobbet*», skriver hun.

Katrine forsøker hele tiden å holde løftet hun har gitt Odin – hun skal gjøre alt hun kan for at han skal få det bedre.

Men Odin er oppgitt. Han blir ikke hørt eller sett. Alltid er det han som må tilpasse seg de andre. «Det hjelper ikke å si fra, for de gjør jo ikke noe med det uansett», sier han flere ganger.

**DEN SISTE E-POSTEN MELLOM HJEM OG SKOLE** sendes til kontaktlærer og rektor 13. mars i år. Katrine og Odin har snakket mye om hva som skal skrives i den. Det har vært en ny episode på skolen. Det kan ikke være sånn som nå, sier Odin, og får støtte fra moren.

Kontaktlæreren skriver tilbake at saken ligger hos skoleledelsen.

«Har du fått svar på mailen, mamma?»

Fredag, lørdag, søndag, mandag, tirsdag. Hver dag stiller Odin det samme spørsmålet. Hver gang må Katrine svare nei – hun har ikke hørt noe fra rektor.

Når onsdagen kommer, snør det for første gang på mange uker. Katrine sitter på kjøkkenet og hjelper lillesøster Tuva (8) med leksene når hun ser Odin gjennom kjøkkenvinduet. Han har tatt snarveien gjennom hekken.

Katrine legger fra seg leksebøkene til datteren, og går ut i gangen for å møte sønnen. Spør ham om det går fint, og om det har gått bra på skolen i dag.

– Ja, svarer Odin.

Han skal bare ta seg en dusj, sier han, og springer opp trappen til badet.

En time senere skal Katrine ut for å luften hunden Bamse før hun begynner på middagen. Hun er alene med barna denne dagen, mannen hennes, Audun, er på jobb i Hemsedal. ➔





**FORNØYD:** På hyttetur på Gjerdingen i Nordmarka sammen med pappa og Tuva.



**BADEENGEL:** En fornøyd Odin i badekaret.



**STOREBROR:** Odin har fått lov til å ligge i senga ved siden av Tuva, som bare er noen dager gammel.



**FAMILIE:** Mamma Katrine, lillesøster Tuva, Odin og pappa Espen hos fotografen. FOTO: FAME



**GODE VENNER:** Odin og omplasseringshunden Bamse hadde et spesielt bånd.



**UT PÅ TUR:** Odin ute i skogen sammen med stefar Audun. Odin har laget te av barnåler. ALLE FOTO: PRIVAT



**KATRINE STOPPER VED TRAPPEN** og roper opp til Odin. Det er helt stille i andre etasje. Hun roper igjen. Odin svarer ikke. Hun stopper opp. Hun skulle hørt noe: At han vrir seg i sengen, at han spiller musikk eller trår over gulvet.

Hun går opp i andre etasje. Fremdeles ingen svar. Døren til badet er låst. Noe er fryktelig galt nå. Hun fortsetter å rope på Odin, men han svarer ikke.

Katrine henter en skrutrekker og en drill for å bryte opp døren. Inne på badet finner hun Odin livløs.

Hun starter febrilske gjenopplivingsforsøk. Legger munnen sin mot Odins munn. Hendene mot Odins bryst. Hun snakker til ham, livredd for å gjøre noe galt.

– Unnskyld Odin, nå kan det hende at jeg brekker noen av ribbeina dine!

– Odin, kom igjen!

Men hun aner det allerede, kjenner det på ham, at det er for sent.

Når hjelpen er kommet, står Katrine i første etasje og hører hjertemaskinen stoppe oppe på badet.

**ESPEN ANDERSGÅRD, ODINS PAPPA, ER PÅ SIGGERUD** utenfor Oslo når han får telefonen. Han legger seg på hjul, men det er rushtid, og han blir stående og stampe i trafikken. Espen ringer nødnummeret, noen må hjelpe ham. Han må til Aurskog. Må til Odin.

«Stå i ramma, og lykke til», svarer AMK i Oslo.

Espen kjører så fort han kan. Han ringer AMK igjen når han nærmer seg Lillestrøm.

Politiet på Romerike kan hjelpe. De er klare om tre minutter. I en rundkjøring like utenfor Lillestrøm hopper han ut av bilen og løper mot politibilen som venter. Espen vet ikke ennå at det er for sent. Blålysene er på, de raser forbi Fetsund – mot Aurskog og Odin.

Senere skal han huske det som et kaos. Politibiler og ambulansen, begravellesbyrået som allerede har kommet, Tuva, Joachim, familien, legen. Katrine som ligger sammenkrøllet i en ball på gulvet i gangen og skriker.

Espen går rolig opp trappen. «Flytt deg, jeg skal forbi», sier han til politimannen som står på øverste trinn. Han stopper opp ett sekund eller to. Trekker pusten dypt før han går over dørkarmen inn til badet. Han får svaret nå. Odin er død.

– Jeg måtte se det selv, sier Espen i dag.

Espen løfter opp sin livløse sønn, og bærer ham inn



**FOR ALLTID:** I høst tatoverte Katrine sønnens navn på armen.

på gutterommet, slik at søsknene skal få ta farvel. Odin er tullet inn i et teppe.

Når barna kommer opp på Odins rom, ligger storebroren deres i sengen med dynen brettet over seg. Hendene er foldet over magen. I hjørnet av sengen ligger bamsen mamma kjøpte til ham da han hadde brukket armen sin og måtte på Ahus for å bli gipset.

Bamsen som han synes var så teit, men kanskje egentlig litt fin også. «Verdens tøffeste gutt», står det på den.

Tuva står ved Odins seng. Hun venter på at storebroren hvert øyeblikk skal hoppe opp og skremme henne, slik han pleier å gjøre.

Men når hun stryker ham, er han kald.

Det ser ut som han sover.

Kanskje svartnet det for Odin allerede da han gikk opp trappen. Kanskje tenkte han «nå skal jeg vise dere». At han ville gi noen en lærepenge, skremme noen. Eller bare teste om dette kunne være en utvei. ➔



**SAVN:** Det har gått nesten åtte måneder siden Odin døde. Katrine tenker på





å Odin hele tiden, hver dag.



## VG HELG HAR FÅTT INNSYN I ALLE DOKUMENTER fra Odins skolegang på Lambertseter skole i Oslo og Aursmoen skole i Aurskog-Høland. Med ett unntak dreier ingen av dokumentene i Odins elevmapper seg om hva skolene skal gjøre for å få slutt på mobbingen.

Skoleforsker Thomas Nordahl har på forespørsel fra VG Helg gått gjennom Odins elevmapper og den skriftlige dialogen mellom hjem og skole.

– Dette er en meget alvorlig mobbesak. Det er sjelden jeg ser saker med så klare indikasjoner på at mobbing ikke blir fulgt opp av den enkelte skole, sier Nordahl, som er professor i pedagogikk ved Høgskolen i Hedmark.

Han har på vegne av Utdanningsdirektoratet utarbeidet en veileder for hvordan skoler skal håndtere mobbesaker.

Nordahl mener både Lambertseter skole og Aursmoen skole har brutt opplæringslovens paragraf 9a, som slår fast at alle elever har rett til et godt skolemiljø.

– Lambertseter skole har ikke fulgt plikten de har til å undersøke mistanke eller varsling om mobbing. De har ikke fattet enkeltvedtak, og de har ikke iverksatt og evaluert tiltakene som skulle sikre at Odin hadde et godt psykososialt miljø. Aursmoen skole har jobbet noe mer systematisk, men de har ikke evaluert tiltakene de satte i verk, og heller ikke de har fattet enkeltvedtak.

– **Hvorfor er et slikt enkeltvedtak viktig?**

– Et slikt vedtak er bindende. Det sier noe om alvorlighetsgraden av mobbingen. Det bidrar til at det handles på en måte som gjør at elevens rettigheter blir oppfylt.

VG Helg tok i begynnelsen av september kontakt med rektor ved Lambertseter skole og Aursmoen skole. Ingen av dem har ønsket å stille til intervju, til tross for at Katrine og Espen har opphevet taushetsplikten.

Rektor ved Lambertseter skole, Knut Christian Hellesø-Knutsen, vil ikke svare på konkrete spørsmål fra VG Helg i saken.

– Lambertseter skole fikk den tragiske beskjeden om Odins bortgang i april 2014, noe som gikk sterkt inn på både tidligere medelever og ansatte. Vi har dyp medfølelse med hans etterlatte, skriver han i en e-post til VG Helg.

Videre skriver Hellesø-Knutsen at det var dialog mellom skolen og familien om oppfølgingen av Odin.

– Skolen behandlet henvendelser og enkelthendelser og fulgte disse opp etter interne prosedyrer. Imidlertid ble det ikke fattet et § 9a3-vedtak før gutten sluttet på skolen i juni 2012. Det ser vi i ettertid at vi skulle ha gjort, og vi beklager at det ikke skjedde.

**REKTOR GRAZYNA SAXEGAARD VED AURSMOEN SKOLE** viser til kommuneledelsen i Aurskog-Høland for uttalelser i saken.

Kommunalsjef Grethe Marie Toverud Rønning skriver i en kommentar til VG Helg at Aurskog-Høland kommune vil uttrykke medfølelse med de etterlatte i denne saken.

– Det er ufattelig trist og vanskelig for familie og venner når en slik hendelse inntreffer. Også skolen og lokalmiljøet preges av dette.



**LAMBERTSETER SKOLE:** Familien flyttet fra Oslo for å komme bort fra mobbingen Odin opplevde på skolen.



**AURSMOEN SKOLE:** Odin fikk en god start på den nye skolen, men etter en stund opplevde han å bli plaget på nytt.

Rønning avviser at Odins situasjon ikke ble tatt på alvor av ledelsen ved Aursmoen skole. Hun avviser også at skolen har brutt opplæringsloven.

– Vi går ut fra at det er hendelsen i oktober 2013 det henvises til når det etterlyses enkeltvedtak. Intensjonen med den paragrafen Nordahl mener vi har brutt, er å sikre at bekymringsmeldinger blir tatt på alvor. Uansett om det kan påstås at vi ikke har oppfylt lovens bokstav, kan vi forsikre om at bekymringsmeldingen ble tatt alvorlig og fulgt opp. Denne enkelthendelsen ble undersøkt og det ble satt i verk strakstiltak for å bedre situasjonen. Skolen fulgte situasjonen tett og kunne se at den bedret seg raskt. Det kom ikke flere klager fra mor eller elev.

På spørsmål fra VG Helg om to andre e-poster sendt fra mor til skolen der mobbing er tema, skriver Rønning:

– Skolen oppfattet ikke at det lå anklager i denne e-posten, men at den handlet om oppfølging av skolearbeidet.

– Den siste episoden med etterfølgende e-post ble behandlet av ledelsen på skolen. Skoleledelsen iverksatte tiltak, i første omgang i form av samtale med de involverte elevene for å løse opp i konflikten, deretter samtale med foreldrene. Det ble avtalt videre oppfølging av saken i løpet av uken mellom skoleleder og kontaktlærer.

Hun skriver videre:

– Som det går frem av loven, er foreldrene i sin fulle rett til å klage på skolen, hvis de mener at oppfølgingen er for dårlig. Det skjedde altså ikke i dette tilfellet.

Hun vil imidlertid ikke svare på hvorvidt skolen informerte Katrine og Espen om at de kunne klage til Fylkesmannen, men viser til at denne informasjonen ble lagt inn i kommunens handlingsplan mot mobbing våren 2014.

8. oktober i år ba Aurskog-Høland kommune Fylkesmannen i Oslo og Akershus om å føre tilsyn ved Aursmoen skole. Rønning vil ikke svare på hvorfor denne forespørselen ble sendt først syv måneder etter Odins død.

– Målet med tilsynet er å få en uholdt tilbakemelding slik at kommunen kan bli enda bedre til å møte denne typen utfordrende situasjoner i fremtiden, skriver hun.

Fylkesmannen i Oslo og Akershus opplyser til VG Helg at de trolig ville åpnet tilsyn med Aursmoen skole uavhengig av henvendelsen fra kommunen.

– Det var en alvorlig sak. Gjennom media har vi fått dokumentasjon på at det kanskje burde være en gjennomgang av hva som skjedde i denne saken, sier utdanningsdirektør Grethe Hovde Parr, som har lest VG Helgs rapportasje.

På spørsmål om det kan bli aktuelt å føre tilsyn også ved Lambertseter skole, svarer Parr:

– Dersom det kommer frem i en tilsynssak at det har vært en mobbeproblematikk også på en tidligere skole, kan det være et grunnlag for å åpne tilsyn.

Romerike politidistrikt opplyser til VG Helg at de opprettet en undersøkelsessak etter Odins død. De konkluderte med at det ikke hadde skjedd noe straffbart.

**PÅ DEN FØRSTE DAGEN I APRIL** bisettes Odin i Aurskog kirke.

Gaut Sveinall har vært prest i over 30 år, men dette er første gang han skal lede en bisettelse der et barn har tatt sitt eget liv.

Det er en tung jobb, men nå må han legge sine egne følelser til side. Være en trygg leder. Han tar opp arket med talen han skal holde. Ser utover den fullsatte kirken, og leser:

«Vi er samlet her for å ta avskjed med Odin Olsen Andersgård. Vi er her meget motvillige. Vi har vanskelig for å akseptere at Odin er død, bare 13 år gammel, og vi sliter med å komme til rette med det at Odin tok sitt eget liv. Dødsfallet hans kom uten forvarsel». ➔





**FØRSTE SKOLEDAG:** Odin begynner i 1. klasse på Lambertseter skole, høsten 2006. FOTO: PRIVAT



## LILLESØSTER TUVA (8) VIL IKKE SLIPPE TAKET I

kisten til Odin. Hun setter seg ned fremst i kirkerommet og holder fast i den. Der blir hun gjennom hele bisettelsen.

«Livet er sammensatt. Det er det fineste og viktigste vi har. Men det kan også være så vanskelig at det ikke er til å holde ut».

«Vi er gitt til hverandre, vi medmennesker. Gud ønsker av oss at vi skal elske hverandre, gjøre godt, leve åpent og ærlig, se og løfte den som er i ulik nød».

**AURSKOG KIRKE ER FYLT TIL RANDEN.** Men til og med dem som står helt bakerst ser at venninnene til Tuva kommer frem, én etter én. Under hele bisettelsen sitter de små jentene der og holder hverandre i hendene.

Presten ser på alle ansiktene i den fullsatte kirken. Han ser mennesker som er slått ut av sorg og sjokk. Men de kan likevel smile, når han sier noe morsomt og fint om Odin.

Han leser minneordet som Tuva har skrevet til storebroren sin: «ODIN. Snill, morsom, søt. Flink til å stille opp. Hjelpsom. Flink og har mye hår, sterk og har fine tenner!»

Joachim har mistet sin stebor og aller beste venn. «Odin var snill, morsom, sterk, hyggelig og han ble med på det meste. Et minne jeg har om han er at vi satt opp teltet mitt i skogen og hadde med sjokolade og spikket sammen, og hundrevis av timer med spill. Og jeg savner deg mye».

Når bisettelsen nærmer seg slutten, henter Katrine Odins venninne Kristina opp fra benkeradene.

Hånd i hånd følger de den hvite kisten ut av kirken til tonene fra låten «Iridescent», av Lincoln Park – Odins yndlingsband.

*Do you feel cold and lost in desperation?*

*You build up hope, but failure's all you've known*

*Remember all the sadness and frustration*

*And let it go. Let it go.*

Begravelsesbilen med korset på taket kjører av gårde med Odin.

**SVV MÅNEDER ER GÅTT** siden Katrine og Espen tok farvel med sønnen sin. I det hvite huset i Aurskog henter Katrine skateboardet Odin kjøpte noen få dager før han døde. Han hadde spart lenge for å få råd til det.

– Han var tenåring som alle andre. Selvfølgelig kunne han være sint og sur og lei seg, og synes verden var teit, han også. Men jeg hadde et barn som fortalte det til meg når verden var vanskelig, som kunne sitte i armkroken min og synes at ting var tøft. Og som visste at jeg fightet for ham, hver dag, hele tiden.

Fortsatt kan hun ha det så vondt at hun ikke vet



**FARVEL:** Stefar Audun (tv) og pappa Espen bærer Odins kiste ut av Aurskog kirke 1. april 2014 til toner fra Lincoln Park. Bak kommer to av Odins onkler, morfar og bestefar. Foran går sogneprest Gaut Sveinall. FOTO: PRIVAT



**BURSDAG:** I 2008 fylte Tuva 3 år. Odin fikk holde kaken da lillesøsteren skulle blåse ut lysene på kaken. FOTO: PRIVAT.

hvordan hun skal klare å stå opp om morgenen. Om og om igjen ser hun for seg sløret som glir over Odins øyne i det livet ebber ut. Hun får aldri fred.

Om en av Odins sokker dukker opp i vaskemaskinen kan sorgen slå henne som en knyttneve i magen. Det er nok til at hun ikke klarer mer den dagen.

Fremdeles kan hun ta seg selv i å vente på at han skal rope ned fra rommet sitt eller stikke hodet inn kjøkkendøren for å spørre hva det er til middag.

For Espen føles det som om livet har rykket tilbake til start, med én mindre. ➔



**SORG:** Under bisettelsen i Aurskog kirke vil ikke lillesøster Tuva (i blått), slippe





pe tak i storebrorens kiste. To venninner sitter sammen med henne. VG har fått familiens godkjennelse til å bruke bildet. FOTO: PRIVAT





13 ÅR: I midten av februar var Odin på vinterferie i Sverige. 1. april ble han bisatt i Aurskog kirke.

– **FØR VAR DET ALLTID TRE** is og tre sjokolader når vi gikk på butikken i helgene for å kjøpe lørdagsgodt. Nå er det én til Tuva og én til meg. Jeg har mistet halvparten av det kjæreste jeg har, sier Espen.

– **Hvorfor ble Odin mobbet?**

– Han var en som ikke tok igjen. Han var konfliktsky, og var ikke den som ropte høyest. Da ble han kanskje et lett bytte. Og han hadde rødlig hår og fregner. Og dysleksi, sier Espen.

– Jeg tror at noe trigget ham den dagen, at det var en impulsiv handling. Men vi får aldri vite det sikkert.

De sier at de ikke er sinte på noen. De får aldri Odin tilbake, uansett hvor mye de roper og skriker. Samtidig har Espen og Katrine et håp om at Odins historie kan endre noe og vekke noen. Både foreldre og lærere.

– Foreldre og skole forventer ofte at barna skal ordne opp selv, men det er de ikke i stand til. Hvis Odin hadde opplevd at problemene hans ble tatt tak i, hadde det kanskje gått annerledes, mener hun.

– Skolesystemet fungerer ikke mobbemessig. Det at alle skal ha rett til et fysisk og psykisk godt skolemiljø, er ikke gjennomførbart, slik det er i dag. Men vi føler at de har tatt oss mer seriøst her i Aurskog enn på Lambertseter. Odin var veldig fornøyd med sin kontaktlærer. Men det stoppet opp hos ledelsen.

De er opptatt av at alle voksne har et ansvar. At alle som ser at noen blir plaget må gripe inn.

– Vi er ikke ute etter å fordele skyld. Men ansvar er ikke det samme som skyld. Det er en stor forskjell på de to tingene.

Den sorte gravsteinen ligger nesten bakerst på kirkegården i Aurskog, med store furutrær rundt og en grønn benk like ved siden av.

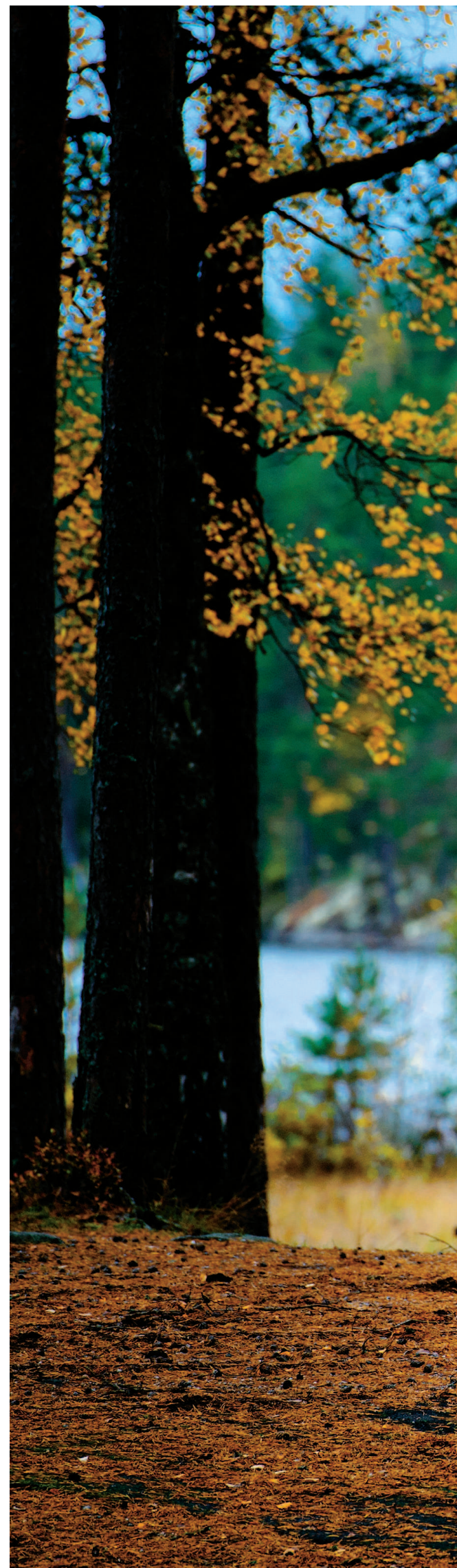
En kompis har lagt igjen et skateboard på graven. Vennene til Odin kommer ofte hit med små minner. En kosebamse, en fotball, en blomst de har plukket på skoleveien.

«Elsker deg høyere enn stjernene», står det skrevet.

– Jeg har gått gjennom alt tusenvis av ganger. Jeg finner ingen tegn på at jeg burde sett noe eller oppdaget noe, sier Katrine.

– Men noe skyld føler man jo, for som mor har du bare én oppgave: Å passe på sønnen din. ●

synnove.asebo@vg.no maria.mikkelsen@vg.no  
line.moller@vg.no



**BARE DE TO:** For Espen føles det som om livet har rykket tilbake til start,





med én mindre. Nå har han bare Tuva (9).



## DET SOM SKJEDDE MED ODIN, er et unntak, fastslår Lars Mehlum, professor i suicidologi.



– Mange barn i den alderen kan ha problemer, men heldigvis blir konsekvensen vanligvis ikke selvmord, sier Mehlum, som jobber ved Norsk senter for selvmordsforskning – og forebygging (NSSF).

Selvmord i disse årsklassene forekommer mindre enn fire ganger i året, anslår han.

Barn som tar sitt eget liv er ikke mer deprimerede enn andre barn, ifølge en doktorgradsavhandling. I tidsperioden

2002–2012 døde 37 barn under 15 år på denne måten. En av få norske studier om selvmord i denne aldersgruppen er gjort av Anne Freuchen, som i fjor avla en doktorgrad om temaet ved Universitetet i Oslo.

– Å gi et entydig svar på spørsmålet om hvorfor barn tar livet sitt er neppe mulig, sier Freuchen, som er spesialist i barne – og ungdomspsykiatri ved Sørlandet sykehus.

I studien sammenlignet hun barn og unge som har tatt selvmord, med barn og unge som har dødd i ulykker.

Forskningen viste at barna som begikk selvmord, var mer sårbare enn andre barn, men de var ikke mer deprimerede. De ble heller ikke oftere mobbet.

– Foreldrene ga, i de aller fleste tilfellene, uttrykk for at barnets selvmord kom som lyn fra klar himmel.

Majoriteten av barna hadde imidlertid vært i en konflikt kort tid før selvmordet, men denne konflikten ble ikke sett på som alvorlig av de voksne. Derfor var selvmordene vanskelig å forhindre.

– I denne situasjonen kontaktet de ikke foreldrene for å snakke med dem og eventuelt finne en løsning, ei heller der foreldrene ikke var del av konflikten, sier Freuchen.

Lars Mehlum peker på at 11-14-årsalderen er en veldig sårbar del av livet.

– Puberteten innebærer en dramatisk forandring for mange. Man skal takle sterke emosjonelle utfordringer, slik som å bli godtatt, passe inn eller kanskje man forelsker seg. Jeg tror de fleste husker denne tiden som utfordrende og vanskelig.

– Samtidig prøver man å finne sin plass i et fellesskap som har ulike personligheter. I denne prosessen er det mange faremomenter. Mehlum kan ikke slå fast at det er en sammenheng mellom mobbing og selvmord.

– Men vårt klare kliniske inntrykk at det er en forbindelse mellom mobbing og selvmordsforsøk eller selvskadning. Det er igjen en risikofaktor for selvmord senere i livet.

I perioden 2002–2012 var selvmord den fjerde hyppigste dødsårsaken i aldersgruppen 10 til 14 år, etter sykdommer, svulster og trafikkulykker.

For å kunne forebygge selvmord, må foreldre og voksne aktivt vise interesse for barna, mener Freuchen.

– Vi må gjenkjenne tristhet og manglende trivsel, være interessert i hva de opplever, hva som gjør dem glad, hvilke tanker de har, ideer og planer, hva de synes er vanskelig, hvilke problemer de opplever å ha, og hvordan de har tenkt å håndtere det. Vi voksne må vise interesse, være interessert, til forskjell fra å være nysgjerrig. Jeg tror dette er vesentlig i forhold til å gjenkjenne det barnet strever med.

Mehlum mener at alle som ser at et barn har det vanskelig, må gjøre noe.

– Håpløsheten barna kan ha, kan motvirkes ved at én person griper inn. Det kan være en voksen eller venn. Da vet barnet at det er noen som bryr seg og som vet om det. Det kan skape nok håp til at barnet holder ut.

### HER KAN DU FÅ HJELP

- ▶▶ Kirkens SOS' døgnåpne krisetelefon: 815 33 300
- ▶▶ Mental Helses gratis og døgnåpne hjelpetelefon: 116 123
- ▶▶ Alarmtelefonen for barn og unge: 116 111. Gratis, åpen 15–8 på hverdager og døgnåpen på helligdager og i helger
- ▶▶ Røde Kors-telefonen for barn og unge: 800 333 21. Åpen mandag–fredag fra kl. 14 til 20.
- ▶▶ På Røde Kors-nettsiden [www.korspahalsen.no](http://www.korspahalsen.no) kan du også chatte, diskutere og sende e-post hvis du har spørsmål eller trenger noen å snakke med
- ▶▶ Kontakt fastlegen din, som også kan henvise deg videre dersom du trenger hjelp hos for eksempel psykolog
- ▶▶ På [www.barnevernvakten.no](http://www.barnevernvakten.no) kan du finne din nærmeste barnevernvakt.

### SLIK SKAL MOBBESAKER HÅNTERES

- ▶▶ Kapittel 9 i opplæringsloven slår fast at alle elever har rett til et godt psykososialt miljø.
- ▶▶ Alle ansatte har undersøkelsesplikt ved mistanke eller varsling om mobbing. Dersom det er noe skolen bør følge opp, skal den ansatte varsle rektor.
- ▶▶ Rektor har plikt til å sørge for at alle sakene det blir varslet om, blir fulgt opp. Rektor avgjør om det skal fattes enkeltvedtak.
- ▶▶ Hvis foreldre ber om tiltak for en elev, skal rektor fatte et enkeltvedtak der han eller hun skriver hvilke tiltak som blir satt i gang for å forbedre situasjonen. Tiltakene skal begrunnes.
- ▶▶ Enkeltvedtaket, som skal sendes til foreldre, skal også inneholde informasjon om klagerett.

KILDE: UTDANNINGSDIREKTORATET

## Mitsubishi ASX. Hjemme. Overalt.

ASX INTENSE+

**Spar kr 22.000,-**

Panorama glasstak, Xenonlys og ryggekamera inkludert i prisen.

NÅ FRA KUN KR

**259.900,-\***



## Mitsubishi ASX 4WD med automatgir

Det er lett å skjønne hvorfor Mitsubishi ASX har blitt så populær. Som skapt for norske forhold hører den like mye hjemme i bybildet som på vinterfjellet. Nå får du også ASX med automatgir sammen med en ny kraftig 2.2l dieselmotor som yter 150 HK og heftige 360 Nm og gir deg det kraftoverskuddet du måtte trenge. ASX 2015-modellen kommer også med nye LED-lys. Mitsubishi ASX er den perfekte crossover – uansett hvor du hører hjemme.

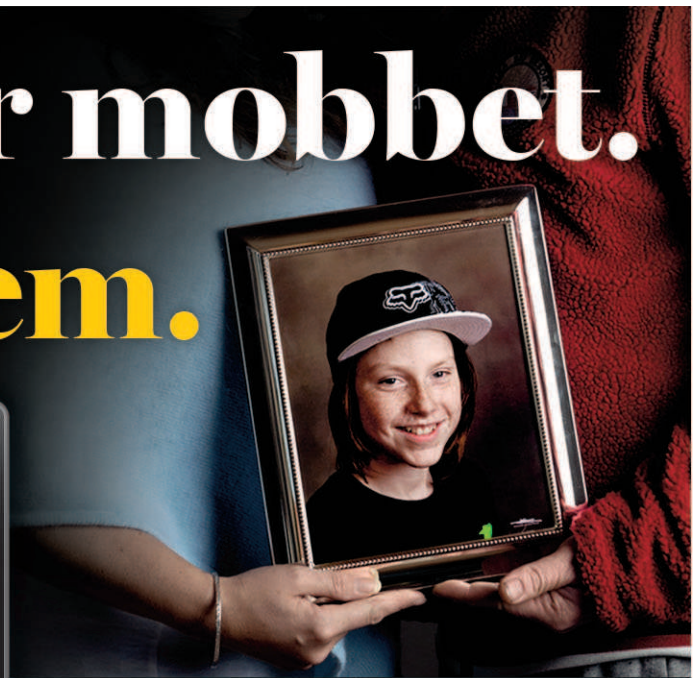
ASX 2WD fra kr 235.400,-\* ASX 4WD fra kr 340.800,-\* ASX 4WD AT fra kr 369.900,-\*

FOR NÆRMESTE FORHANDLER RING 23 37 61 00 \*Veil. pris.01.06.2014 levert Drammen inkl. leveringskostnader. Frakt til forhandler utenfor Drammen og årsavgift kommer i tillegg. Utstyrsdetaljer kan avvike fra standard. Forbruk: 4,8-5,8 l/100 km variert kjøring. CO<sub>2</sub>-utslipp: 125-153 g/km. Med forbehold om evt. trykkfeil.

Mitsubishi.youdrive.



# 17 000 elever blir mobbet. Odin var én av dem.



● SIDE 3 og VG HELG SIDE 20-34



Playboy-modell  
Ingeborg Sørensen om:

## Dommen og eksens AIDS-død

Ny bok  
om Støre:

Tok ut millioner

# SKATTE- FRITT

● SIDE 6 og 7

SJAKKENS SUPERSTJERNER:

# MAGNUS VINNER!

● SPORTEM



## Når kvinner faller for

# FEIL menn

● SIDE 10 og 11

**VINN REISE OG BIL!** Finne koden i dagens VG!





# VIL KJEMPE

## mot mobbing i Odins navn

**MAMMA:**  
Katrine Olsen Gillerdalen.



● SIDE 6, 7 og 8

# WVG

Nr. 310  
Søndag  
9. november  
2014  
Uke 45  
Kr. 25,00  
Dørsalg kr. 25,00

**MENTALTRENERNES  
HVERDAGS-RÅD**

«SKAL VI DANSE»-  
NADYAS BESTE TIPS

Bli ekspert på å

# MESTRE STRESS

## Slik får du HVITERE TENNER

... og slik får  
du det ikke

● SIDE 13, 14 og 15

**BERGEN SKJELVER:**

## SKJEBNE- KAMPEN

● SPORTEM

**BRANN**

7 052961 609498



● SIDE 36 og 37



# VIL KJEMPI

Av SYNNØVE ÅSEBØ, MARIA MIKKELSEN og MATTIS SANDBLAD

**AURSKOG (VG)** De valgte å være åpne om sønnens død. Odins mamma håper i fremtiden å kunne snakke om mobbing til lærere og elever.

I går fortalte VG historien om Odin Olsen Andersgård, som bare ble 13 år gammel. Odin ble mobbet på to skoler. Han sa ifra flere ganger, men følte selv at han aldri ble hørt.

19. mars i år tok Odin sitt liv.

– Jeg lovet å gjøre alt jeg kunne for at han skulle ha det bra. Nå skal jeg fortsette den kampen for andre barn, i hans ånd og i hans navn, sier Odins mamma, Katrine Olsen Gillerdalen da VG møter henne hjemme i Aurskog i går kveld.

Responsen har vært overveldende, forteller Katrine. Hun håper en dag i fremtiden – når hun føler seg sterk nok – å jobbe mot mobbing på full tid, gjennom å holde foredrag for lærere og elever.

– Den følelsesmessige reaksjonen som skjer hos folk der ute treffer oss veldig sterkt. Det å se at andre føler med oss, at de blir sinte, frustrerte, lei seg – men samtidig klarer å se den positive og omtensomme gutten vår. Det er sterkt. Det har vært utrolig mange inntrykk i dag, sier Katrine.

## – Som en knyttneve

– Det betyr alt for meg. Det har vært beintøft, for det koster mye å utlevere sine innerste tanker og følelser. Men når man får så mange positive tilbakemeldinger fra andre som også ønsker en endring, så er det verdt det.

– Det virker som om saken berører. Det er jeg veldig glad for. Dette er ikke noe folk bare kan bla forbi, det er tydelig at mange kjenner seg igjen, sier Audun Gillerdalen, Odins stefar.

Allerede fredag fikk Katrine en telefon fra kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen. Han leste VGs sak for den ble publisert, og ønsket å takke henne for den åpenheten hun viser.

– Jeg ble virkelig satt ut, innrømmer Katrine.

– Spontanreaksjonen da jeg la på røret var at jeg begynte å gråte. Det letter noen kilo når man får en telefon fra noen som kan være med å påvirke stort. Da er det ikke forgjeves.

Begge ønsker å holde samtalen privat, men Røe Isaksen legger ikke skjul på at saken har berørt ham sterkt.

– Jeg synes det er utrolig modig og veldig viktig at foreldrene til Odin går ut og snakker om historien sin. Jeg har fått flere tekstmeldinger om saken, det er en sak som treffer deg i magen som en knyttneve. Den er rørende og hjerteskjærende, sa kunnskapsministeren under VGs TV-sending i går.

## Solberg: Skal ikke skje

Også statsminister Erna Solberg har engasjert seg i Odin-saken.

– Det første jeg tenkte da jeg leste saken var at dette er slikt som ikke skal skje i Norge, sier statsministeren.

– Ja, jeg tror alle voksenpersoner rundt barn må bli flinkere til å stille oppfølgings spørsmål når man ser at barn har det vanskelig. Man må tørre å gå litt tettere på, sier Solberg.

Katrine sier at hun i går fikk flere henvendelser fra foreldre som har opp-



«En på 13 år skal ikke ta livet sitt. La det være en vekker for oss alle»

**VG HELG I GÅR:** Odin Olsen Andersgård ble bare 13 år gammel.

## Odins mamma skal



**TAKKER:** Katrine Olsen Gillerdalen og ektemannen Audun Gillerdalen møtte VG hjemme i Aurskog i går kveld. De har fått meldinger fra hele landet etter at de fortalte historien om sønnen og stesønnen Odin.

levd samme kamp som henne selv for å få en slutt på mobbingen av sine barn.

– Hva tenker du om det?

– Man føler seg ikke lenger så ensom i den kampen man har hatt. Vi har ikke vært hysteriske eller overfølsomme når vi har maset på disse skolene. Samtidig er det vondt å høre, sier Katrine.

– Jeg er jo mamma. Og jeg er fremdeles også Odins mamma. Det er den viktigste rollen i mitt liv.

– Statsminister Erna Solberg er en av dem som har engasjert seg i Odins sak, hvordan er det for deg?

– Man blir på en måte ydmyk. Jeg er jo bare et vanlig menneske, men samtidig så tenker jeg at Odin var så flott at han ikke fortjener noe dårligere enn det heller. Det er veldig bra. Når hun engasjerer seg, så krever det at vi fortsetter jobben. Det gir hele saken mer tyngde.

Barneombud Anne Lindboe sier at

det er vondt å lese at Odin ba om hjelp, uten å bli hørt.

– Det er forferdelig vondt og trist å lese om det han har opplevd. Bare det å si fra er i seg selv vanskelig og koster mye, sier barneombudet.

– Odins historie er ikke unik. Vi har hatt flere saker der det har vært tilfældigheter som har gjort at sakene ikke har fått samme tragiske utfall som i denne saken. Det betyr ikke at



# EVIDERE

## hjelp andre barn som mobbes



sakene har fått en lykkelig utgang. Mange sliter resten av livet etter å ha blitt mobbet, og noen blir unge uføre.

### Vil at Odin skal huskes

Katrine har fått meldinger fra kjente og ukjente. Hun har ikke rukket å svare alle, men vil bruke de neste dagene på å gå gjennom alt. På sosiale medier lot mange seg berøre.

– Mobbeofferet Odin ble 13 år. Noe av det viktigste vi gjør er å forebygge og hindre mobbing! skrev Kronprinsparets Fond på Twitter.

– Det gjør vondt å lese VG i dag, skrev barneminister Solveig Horne (Frp).

For Katrine er det bare én ting som er viktig: at Odin ikke blir glemt.

– Det er ikke så viktig at folk vet hvem jeg er. Men det er veldig viktig at de vet hvem Odin var.

## Sviket

**De så hva som skjedde, men han ble ikke sett. De hørte om mobbing, men han ble ikke hørt. Odin ble sviktet.**

En trettenåring som forlater verden slik Odin Olsen Andersgård gjorde, det tror jeg ikke det finnes noen enkle forklaringer på. Å dele ut skyld og ansvar for det som skjedde er det ingen som har rett til.

Historien om Odin, om de som mobbet og de som ikke klarte å gjøre noe med det, handler ikke om at noen har skylden for at han er borte. Den handler om det som skjedde, og ikke skjedde, da han var her.

**Mobbing er konkret.** Mobbing kan ikke prates vekk eller bortforklares. Den som blir mobbet er ikke i tvil om hva som skjer.

Mobbing handler om å bli gjort ensom av andre. Om at noen tar den tryggheten du trenger for å fungere. Om at noen tvinger andre inn i et liv der krefter og tanker som skulle vært brukt på å leve, isteden blir brukt på å overleve.

**Å forsvare seg** mot mobbing er det få som klarer alene. Skole, foreldre og andre voksne har ansvar for at barn og ungdom får en trygg oppvekst. Klarer vi ikke det, så sviker vi dem.

En rektor på en skole har hundrevis av elever, men hver enkelt av dem har bare én oppvekst. Om en skole bare har ett tilfelle av mobbing på et år, så kan skolen statistisk sett være fornøyd, men for den ene som blir mobbet hjelper ikke det.

**En skole som sender elevene videre** i livet uten at de kan norsk og grunnleggende matematikk, ville ikke blitt akseptert. Skolen har noen klart definerte oppgaver med klart ansvar. De kan ikke snakkes vekk eller bortforklares med innsats. Det er resultatene som betyr noe, så må skolen gjøre det som er nødvendig.

Mange norske lærere legger ned betydelig innsats for at elever som sliter, skal få den kunnskapen de trenger. De kan finne støtte og hjelp hos kolleger, i forskning og fag og i utdanningssetater.

**Skoleårene kan bli ødelagt** av mobbing. Det vet skolen, det vet omverdenen. Derfor har samfunnet forsket på mobbing og hvordan den skal møtes og bekjempes. Kunnskapen og metodene er tilgjengelige for lærere og rektorer. Kravene til dem også. På papiret har alle norske elever rett til en mobbefri skole, og skolen har plikt til å gi dem det.

Men det krever handling og innsats. Ikke bare det, det krever også resultater. Den skolen som bare vurderer sin egen innsats mot mobbing, og ikke resultatene, har ikke skjont det. Mobbing er konkret, og krever konkrete tiltak.

**De så på** Odin Olsen Andersgård, men han ble ikke sett. De hørte hva som ble sagt om mobbing, men han ble ikke hørt. Odin ble ikke beskyttet.

Hans død er vond å lese om. Å lese om det som kom før den også vondt, og det ville det vært

om Odin var her fremdeles. Han ble sviktet. Han sa fra, men det skjedde ikke noe. Ikke nok.

### HER KAN DU FÅ HJELP

■ Kirkens SOS' døgnåpne krisetelefon: 815 33 300

■ Mental Helses gratis og døgnåpne hjelpetelefon: 116 123 eller

■ Røde Kors- telefonen for barn og unge, åpen mandag-fredag 14-20: 800 333 21

■ På Røde Kors-nettstedet [www.kor-spahalsen.no](http://www.kor-spahalsen.no) kan du også chatte, diskutere og sende e-post hvis du har spørsmål eller trenger noen å snakke med

■ Alarmtelefonen for barn og unge: 116 111. Gratis, åpen 15-8 på hverdager og døgnåpen på helligdager og i helger

■ Kontakt fastlegen din, som også kan henvise deg videre om du trenger hjelp hos for eksempel psykolog

■ På [www.barnevernvakten.no](http://www.barnevernvakten.no) kan du finne din nærmeste barnevernvakt.



Frithjof  
**JACOBSEN**

Politisk kommentator  
[frithjof.jacobsen@vg.no](mailto:frithjof.jacobsen@vg.no)



**BEKYMRET:**

Barneombud Anne Lindboe mener det norske klagesystemet er for dårlig.

## Elever som mobbes:

# 17 000

## Mobbeklager:

# 126

Av MARIA MIKKELSEN, SYNNØVE ÅSEBØ og PATRICK DA SILVA SÆTHER (foto)

### 17 000 barn og unge sier at de blir mobbet på skolen. Men de som skal passe på at skolene gjør jobben sin, mottok kun 126 mobbeklager i fjor.

– Vi mener det er for lavt og at det ikke gjenspeiler utfordringene i skolen, fastslår leder for Foreldreutvalget for grunnopplæringen (FUG), Elisabeth Gundersen.

Det er fylkesmennene som skal behandle klager på skolenes håndtering av mobbesaker.

VG har bedt hver enkelt fylkesmann om innsyn i hvor mange klager de har mottatt de siste fem årene. Oversikten viser at:

■ Hvert fylke i gjennomsnitt får mindre enn 6 mobbeklager årlig.

■ Åtte av fylkene har de siste fem årene hatt år helt uten klager.

■ I 2013 mottok fylkesmennene totalt 126 klager. Til sammenligning mottok det svenske Barn og – elevombudet 1175 klager i fjor.

#### – Vi visste ikke

I går skrev VG om 13 år gamle Odin Olsen Andersgård, som ble mobbet på to skoler over tre år. Foreldrene mener skolene ikke gjorde nok da de ble

varslet om plagingen.

– Vi visste ikke at vi hadde rett til å klage, sier mor Katrine Olsen Gillerdalen.

Ifølge mobbeforsker Erling Roland er det en velkjent historie:

– Foreldre kjenner ikke til klageadgangen, til tross for at skolen har plikt til å informere om den, sier Roland.

– Hvilke konsekvenser får det?

– Når man ikke kjenner til klageadgangen, blir man avhengig av hjelpe- lærere og skoler – som ikke klarer å hjelpe deg. Jeg har ikke tall på hvor mange henvendelser jeg har fått fra hele landet, der foreldre beskriver at de møter veggen. De har prøvd alt, men får ikke hjelpen de trenger.

Barneombudet mener det norske klagesystemet er for dårlig.

– Det er ikke kjent at fylkesmannen er klageinstans. Skolene vet knapt om det, og som forelder skal du kjenne systemet ganske godt for å vite hva du har krav på. Det er for mye å forvente av en familie i en tøff situasjon, sier Anne Lindboe.

**Hun sier at de omtrent daglig mottar henvendelser om mobbing som burde vært sendt til fylkesmannen. Mange foreldre kontakter også FUG:**

– Når de ringer oss og vi spør om de har vært i kontakt med fylkesmannen, svarer de nei og spør hvordan de skal gjøre det.

I fjorårets Elevundersøkelse svarte omtrent 17 000 barn og unge at de blir mobbet to-tre ganger i måneden eller mer.

Ifølge opplæringsloven har norske skoler en plikt til å fatte enkeltvedtak

og informere foreldre om klageretten når det varsles om mobbing.

Etter et nasjonalt tilsyn i 2013 konkluderte Utdanningsdirektoratet med at det er «bekymringsfullt» at mange skoler ikke følger denne plikten.

#### Leder mobbeutvalg

– Selv om klageadgangen er der, er det tydelig at den er ukjent for mange og at den ikke fungerer godt nok, sier fylkesmann i Aust-Agder, Øystein Djupedal, som også leder et regjeringsutnevnt mobbeutvalg.

Den tidligere kunnskapsministeren

skal ved påsketider levere en rapport om hvordan mobbing kan bekjempes.

– Det er nødvendig å se på systemet på nytt, slår han fast.

Utdanningsdirektøren ved Fylkesmannen i Oslo og Akershus sier at det er trist at Odins foreldre ikke kjente til klageretten.

– Det er veldig leit. Det er en stor utfordring for oss å nå ut til alle foreldre med god informasjon om at de alltid kan henvende seg til fylkesmannen, uavhengig av om skolen har fattet vedtak, sier Grethe Hovde Parr.

E-post: maria.mikkelsen@vg.no  
synnove.asebo@vg.no

#### FAKTA / ANTALL KLAGESAKER FYLKESMENNENE HAR FÅTT SIDEN 2008

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Totalt
Østfold	x	0	4	4	2	5	15
Oslo og Akershus	4	11	11	12	12	7	57
Hedmark	3	2	4	1	5	4	19
Oppland	1	4	2	6	1	6	20
Buskerud	0	0	1	4	2	5	12
Vestfold	0	0	2	3	4	9	18
Telemark	0	1	3	1	5	2	12
Aust-Agder	0	0	0	0	1	0	1
Vest-Agder	0	0	3	4	5	6	18
Rogaland	1	1	1	8	10	23	44
Hordaland	3	5	8	7	9	19	51
Sogn og Fjordane	2	0	4	3	2	4	15
Møre og Romsdal	6	6	8	15	13	14	62
Sør-Trøndelag	8	6	5	6	7	13	45
Nord-Trøndelag	2	2	6	1	5	5	21
Nordland	7	5	5	13	9	12	51
Troms	0	2	5	18	19	8	52
Finnmark	4	1	13	4	2	1	25







**Jonas' RIKE VENNE-GJENG**

● SIDE 6 og 7

Foto: NTB SCANPIX

**EKSPERTENE OM BOLIGMARKEDET:**

**KJØP NÅ**



**... SELG SENERE**

● SIDE 14 og 15

**Brann slapp med skrekken**



● SPOR TEN

**Vinn bil og reise! Finn koden i dagens VG**



Nr. 311  
Mandag  
10. november  
2014  
Uke 46  
Kr. 20,00

**10 NORDMENN FORTELLER:**

**Livet som MOBBE-OFFER**

**De kalte meg ekkel og hore**

Sofie (21)

● SIDE 8, 9, 10 og 11

ANNONSE

**Forberedt på biltrøbbel?**

Få hjelp av NAFs bilbergere, advokater og bilekspertter

Meld deg inn på [naf.no](http://naf.no) eller tlf.08505



Din sak er vår sak

7 052960 808472





# Disse 10 ble mobbet i klasseromm De har opplevd netthets, trakassering

Av INGILD SAGMOEN

**Rundt 17 000 barn og unge oppga i fjorårets Elevundersøkelse å bli mobbet to til tre ganger i måneden eller mer. Lørdag fortalte VG historien om Odin Olsen Andersgård, som ble mobbet på to ulike skoler. Han ble bare 13 år.**

Én av de ti VG har snakket med er Daniel Bjerkeli (18). For ham ble mobbingen så vond å takle at han valgte å bytte til en annen skole i en annen kommune.

Han hadde hatt noen opplevelser på ungdomsskolen i Ås som gjorde at han ønsket seg bort fra distriktet. Valget falt på en videregående skole i Oslo.

Mottagelsen der ble god. Daniel syntes det var et godt miljø og fine folk. Men etter en hendelse på en fest tidlig den høsten, endret situasjonen seg drastisk.

## Ville hjelpe

En klassekamerat ble så full at han ikke greide å stå på egne ben. Han insisterte på å sitte på balkongen, på utsiden av rekkverket, i leiligheten som lå fire eller fem etasjer over bakken.

Daniel fryktet at gutten skulle falle ned og skade seg. Han tok tak i ham og forsøkte å dra ham på innsiden av rekkverket.

Hendelsen ble fort en «snakkis» på skolen.

– Jeg fikk høre at jeg hadde forsøkt å klå på ham, sier Daniel, som er homofil.

– Folk lo bak ryggen min og sendte meg blikk, og jeg ble holdt utenfor. Jeg prøvde ikke å tenke på det, men det ble bare verre og verre. Jeg fikk telefoner på natten, stygge meldinger og bilder på «Snapchat», beskriver han.

Daniel begynte å slite med motivasjonen for å gå på skolen. Han følte seg ikke

velkommen, og ville bare bli hjemme. Verst var gymtimene, hvor han ble møtt av stygge kommentarer og slengbemerkinger når han kom inn i garderoben.

– De skulle vel rakke ned på dem som var annerledes, de var kanskje redde for det som er «unormalt», undrer Daniel.

Da det var gått et år bestemte han seg for å bytte skole igjen. Der ble heldigvis alt mye bedre. Men det er fortsatt ting fra fortiden som plager ham.

## Ikke trodd

– På én måte føler jeg at mobbingen har gjort meg sterkere, men samtidig har den gitt meg et ødelagt selvbilde. Jeg sliter med søvn og angst, og jeg klarer ikke å være tett innpå mennesker jeg ikke kjenner. Det er rart, vondt og ekkelt å snakke om det jeg har opplevd, sier Daniel.

Noen av personene VG har snakket med har fortalt at de opplevde ikke å bli hørt eller trodd av lærerne på skolen da de forsøkte å ta opp mobbingen. VG har vært i kontakt med disse skolene. Omstendigheter og forhold ved den enkelte sak gjør at skolene ikke ønsker å kommentere kritikken. Ved flere av skolene er det i dag ny ledelse og rektor.

## ► UTPEKT SOM OFFER:

Daniel Bjerkeli (18) fikk en dårlig start på videregående, med baksnakking, netthets og utestenging fra medelever. Foto: KRISTER SØRBØ



# MOBBE-OFRENE'S HISTORIER



# et, i friminuttene og på skoleveien. ering, blitt **dyttet, slått og ledd av.**

## Plages av angst i dag

**Hun husker at hun pleide å spørre læreren om å få gå på toalettet i skoletimene. Der sto hun og så seg selv i speilet og lurte på om det var sant det de sa om henne.**

– Jeg var større enn de andre, og det fikk jeg høre. Jeg ble kalt for stygg, forteller Lillian Stafseth (21).

Mobbingen pågikk gjennom hele barneskolen.

Det gikk nesten ikke en dag uten at Lillian ble plaget av de andre elevene i form av stygge kommentarer.

**– I dag sliter jeg med angst. Jeg er innesluttet, veldig tilbakeholden og har problemer med å ta kontakt med og åpne meg for andre, sier hun.**

– Jeg tenker veldig mye på det jeg opplevde.

Det var ikke før i niende klasse på ungdomsskolen at mobbingen så smått begynte å avta.

– Kanskje jeg var et lett offer, lett å mobbe. Kanskje de så at jeg var sjenert og at jeg ikke tok igjen, undrer hun.

Moren forsøkte å hjelpe datteren, men Lillian følte at skolen ikke tok mobbingen på alvor.

– Vi tok det opp med skolen, men opplevde at de ikke gjorde så mye for å hjelpe meg. Det ble i hvert fall ikke slutt på mobbingen, sier hun.

Lillian tror de som mobber kunne hatt godt av å få høre hvilke skader de påfører andre.

– Å informere om hva mobbingen gjør med folk, kanskje det kan få mobbere til å tenke over hva de gjør. Kanskje det kunne bidra til å få slutt på mobbing, sier hun.

**Rektor ved Lillians barneskole sier de aldri registrerte noen mobbesak på eleven, men at de tok flere initiativ til å løse de problemene de oppfattet at hun hadde. Rektor mener skolen hadde et godt samarbeid med Lillians foreldre.**



**INNE-SLUTTET:**

Med elevene kalte Lillian Stafseth (21) stygg. Mobbingen, som pågikk gjennom hele barneskolen, preger henne fortsatt. Foto: ALEXANDER WORREN

**VIL BE-KJEMPE MOBBING:**

Plagingen Kjetil Hasselberg (48) opplevde som liten, har fornet voksenalivet hans. Nå jobber han som sosiallærer på Sørumsand skole.

Foto: KRISTER SØRBØ



## Ble mobbet og mobbet selv

**Hadde det ikke vært for mobbingen han opplevde som barn, er det ikke sikkert Kjetil Hasselberg (48) hadde vært der han er i dag.**

– Jeg husker at jeg en dag sto på skolen og bestemte meg for at når jeg blir voksen skal jeg sørge for at det ikke blir mobbing, sier han.

I perioder gjennom barne- og ungdomsskolen ble han mobbet. Han likte å henge med en gjeng eldre gutter, men noen av dem viste seg å være dårlig selskap.

– Jeg opplevde at de vendte seg mot meg og ble mobbete, forteller Kjetil.

**I senere år har han innsett at han også deltok i mobbingen av andre.**

– Grunnen til det var nok at jeg ønsket å få fokus bort fra meg selv.

I dag jobber han som sosiallærer på Sørumsand skole. Der snakker han med elever om trivsel, kartleg-

ger hvordan mobbing foregår, hvem som blir mobbet og hvem som mobber, og følger opp med foreldre.

I 2008, mens han var inspektør på en barneskole, startet han opp med noe som senere skulle bli til Trivselsprogrammet, et aktivitetsprogram for friminuttene. Det går ut på at de elevene som vil hjelpe andre og tar avstand fra mobbing får lede aktivitet ved skolen sin.

– I dag går hele 40 prosent av alle elever i Norge på skoler med trivselsledere. Disse elevene kan faktisk «takke» dem som mobbet meg, for det var mobbingen som inspirerte meg til å starte dette, sier Kjetil, som for mange er kjent som komiker fra humorprogrammet «Kjetil og Kjartan show».

## Ble ertet til han eksploderte

**Fra han begynte i første klasse på barneskolen og gjennom hele niende klasse på ungdomsskolen, ble Pål Jonas Mundal (21) mobbet.**

– Jeg var stor, ble kalt feit og var kanskje ikke den smarteste i klassen, sier han.

**Stort sett klarte han å stenge mobbingen ute. Han hadde noen gode venner, og han lukket ørene for det meste han hørte. Men én dag fikk han nok. Og eksploderte.**

– En person hadde sagt stygge ting om familien min, han snakket om min avdøde bror og sa han hadde fortjent å dø, og han sa ting jeg ikke vil gjenta om moren min.

Han husker ikke klart hva som skjedde, men plutselig befant han seg på rektors kontor med puls som om han hadde løpt maraton.

– Jeg fikk høre at jeg hadde løpt inn i personen, skjøvet ham mot en stolpe og nesten knekt ryggen på ham, forteller Pål.

– De sluttet å mobbe meg etter det, i hvert fall foran ansiktet mitt.

**Han skammer seg over episoden.**

– Vold løser jo ingenting! Men mobbingen stoppet. Dessverre antagelig fordi mobberne var blitt redde for meg, sier han.

Han har fortrent minnene i dag. Og tror at mobbingen har gjort ham til en sterkere person, med lettere for å føle sympati for andre.

**For å stoppe mobbing mener Pål at skoler bør gjøre som på fotballbanen: gi gule og røde kort.**

– Den første gangen en person mobber, får vedkommende en advarsel. Den andre gangen blir det møte med foreldre og rektor, med fysisk tilstedeværelse for alle i ett og samme rom. Tredje gang blir det rødt kort: da må mobberen bort, foreslår 21-åringen.

VG har vært i kontakt med den aktuelle skolen. De ønsker ikke å kommentere saken.



**BLITT STERKERE:**

Pål Jonas Mundal (21) tror det vonde han har opplevd har gjort at han lettere føler sympati med andre.

Foto: ASTRID IREN SOLHEIM, FIRDA





# Mobbet av egen lærer

## Snøscootercross ble redningen for Joachim Olsen (18).

Som 16-åring flyttet han sørover fra Karasjøk for å begynne på en skole i Telemark. Målet var å bli en bedre scootercrosskjører.

– Der fikk jeg en lærer som hver dag lo av meg og hermet etter den samiske dialekten min, forteller han.

Mobbingen pågikk i månedsvis. Etter et halvt år orket ikke Joachim mer. Han pakket sakene sine og flyttet hjem igjen.

– Trivselen var borte, sier han.

Lenge holdt han tilbake det han hadde opplevd overfor foreldrene sine.

– Til slutt fortalte jeg det til moren min, og så til faren min, men det var tungt.

Han hadde mistet motivasjonen for å gå på skole, men var fast bestemt på å fortsette med crosskjøringen. Han ville legge mobbehistorien bak seg.

Så tok han gull i NM i scootercross, og ga svar på tiltale.

– Jeg ville vise folkene på den skolen at jeg greide meg uten dem, og gjøre mitt beste. Det klarte jeg.



**SLO TILBAKE:** NM-gullet i scootercross ble en seier for Joachim Olsen. – Jeg ville vise at jeg greide meg uten dem.

Foto: JAN HELMER OLSEN

### – Gjorde ikke noe

Joachim forteller at han forsøkte å ta opp problemene med skolen mens de pågikk, men opplevde ikke å bli hørt.

– Skolen gjorde ikke noe med mobbingen. Men jeg vil likevel råde andre til å forsøke å ta opp problemene med lærere og rektor, sier han. – Selv valgte jeg å flytte.

Rektor ved skolen hvor Joachim gikk ønsker ikke å kommentere mobbehistorien overfor VG, men

viser til en artikkel i Finnmark Dagblad fra tidligere i år, hvor han sier følgende:

– Vi tok tak i saken med det samme vi fikk vite hva som hadde skjedd. Den aktuelle læreren har nå sluttet hos oss som en konsekvens av flere saker. Han nærmet seg også pensjonistalderen.

# Lettet etter vonde år

## Da hun gikk ut av ungdomsskolen gråt Janne Ekmann (31). Ikke fordi det var trist å ta farvel med klassekamerater, lærere og skolen. Hun gråt av glede og lettelse over å være ferdig med tre vonde år.



– Jeg hadde vondt i magen og grudde meg hver dag. Jeg tenkte «hvordan skal jeg orke det en dag til, orke å leve mer?» Det var så jævlig å være på skolen, forteller hun.

Det startet på slutten av barneskolen. Hun følte at en person i klassen var ute etter henne. På ungdomsskolen utviklet det seg til mobbing fra flere.

– «Så ekkel du er», «så stygg du er», fikk jeg høre. Jeg ble holdt utenfor, hadde ingen venner og ingen å være med i frikvarterene.

Janne syntes det var flaut, og gjemte seg for lærerne så de ikke skulle se at hun alltid sto alene. Fra dem fikk hun høre at hun måtte prøve «å integrere seg». Uten støtten hun fikk fra foreldrene sine, tror hun ikke at hun hadde klart seg.

Etter ungdomsskolen tok det tre år før hun klarte å begynne på skolen igjen.

– Jeg turte ikke. Jeg var redd for å bli mobbet på nytt, at jeg ikke skulle takle det.

### – Fantastisk opplevelse

Men da hun omsider startet på videregående, ble det en fantastisk opplevelse.

– Jeg fikk mange venner, ble populær og gjorde det bra på skolen. Hadde det ikke vært for

**MÅTTE UTSETTE SKOLEGANGEN:** Mobbingen gjorde at Janne Ekmann (31) måtte ha en tre år lang pause før hun klarte å begynne på videregående skole. Foto: ALF ØYSTEIN STØTVIG

den opplevelsen, er det ikke sikkert jeg hadde kommet dit jeg er i dag. Hun er fortsatt usikker på seg selv, og kan tenke at det er hun som er problemet hvis noe går galt.

– Lærere må bli mer opptatt av mobbing. De må fokusere på at mobbing er en fæl handling. Og det er de som mobber, ikke de som blir mobbet, som må bytte skole, sier Janne (som i dag sitter i kommunestyret i Larvik og på fylkestinget for Vestfold Arbeidspartiet).

# De kalte meg ekkel og hore

Sofie Tømmerås Lyshagen

## – Det er trist at en må endre utseende for å få slutt på mobbing. Jeg var jo fortsatt den samme innvendig, sier Sofie Tømmerås Lyshagen (21).

Mobbingen startet da hun begynte i åttende klasse på ungdomsskolen.

– Jeg hadde lagt på meg litt. Det var tre gutter på skolen som valgte meg som mobbeoffer, og ofte fikk de med seg flere mot meg. De kastet skinke på meg og ropte gris, kalte meg ekkel og hore, beskriver Sofie.

Flere ganger trakk de ned buksen hennes. Hun ble dyttet ned en betongtrapp og en annen gang inn i en vegg med metallknotter. Hun fikk blåmerker.

– Jeg hadde ikke lyst til å gå på skolen om morgenen. Jeg visste ikke hva som kunne komme til å skje, og var hele tiden på vakt overfor mobberne, forteller hun.

Når skoledagen var over, gikk hun hjem, lettet, men samtidig sliten. Mye av det som skjedde holdt hun inni seg. En dag på skolen skar hun opp håndleddene sine for å få en annen smerte å tenke på.

– Lærerne måtte komme med bandasje. En av mobberne sto og så på det som skjedde. Jeg sa til ham: «Så langt kan det gå». Han ble lei seg og sa unnskyld, at han aldri hadde ment at dette skulle skje.

### – Må ha kampanjer

Mobbingen tok slutt i slutten av niende klasse. Da hadde Sofie gått ned i vekt.

– Du skal ikke endre deg for at noen skal like deg!

Sofie mener det handler om holdninger i samfunnet.

– Mobbekampanjene må fortsette. Det kommer nye elever hele tiden, og alle må få inn at det ikke er greit å mobbe. En må gå litt i seg selv og tenke over hva en gjør og sier.

Sofies ungdomsskole ønsker ikke å kommentere mobbingen overfor VG.

Årsaken er at skolen har fått ny ledelse og har endret seg betraktelig siden hun gikk der.

## ÅPEN OM MOBBINGEN:

Tanja Høglund Pettersen (17) reiser rundt til skoler for å holde foredrag om den psykiske og fysiske mobbingen hun har opplevd.

Foto: KRISTER SØRBO







**DYTTET NED BETONGTRAPP:** Mobbingen sluttet ikke for Sofie Tømmerås Lyshagen (21) gikk ned i vekt. – Du skal ikke endre deg for at noen skal like deg, sier hun. Foto: KRISTER SORBØ

## Både fysisk og psykisk mobbing

– Jeg har mistet all tro på meg selv, sier Tanja Høglund Pettersen (17).

I høst begynte hun i første klasse på videregående skole, for tredje gang.

– Jeg har sittet mye inne på rommet mitt, vært deppa, og ikke klart å se meg selv i speilet, forteller 17-åringen.

For et år siden dro Tanja til politiet for å anmelde personer som hadde sendt henne hatmeldinger over internett.

Hun hadde opprettet en konto på nettsamfunnet Ask.fm, hvor brukerne sender hverandre spørsmål.

Det var blitt populært og vanlig

å være medlem der, og Tanja trodde det skulle bli kult å svare på spørsmål fra andre.

Det ble det ikke.

– Folk skrev skikkelig stygge ting, og det ødela meg mye, forteller hun.

Først da hun skrev om hatmeldingene på bloggen sin og sto frem i mediene og fortalte om politianmeldelsene i fjor, fikk foreldrene vite hva hun har vært igjennom.

### Skammet seg

– Jeg har blitt slått, kastet ting på og fått kommentarer slengt etter meg. Det har vært både fysisk og psykisk mobbing, og det har pågått siden jeg gikk på barneskolen.

– Jeg ville ikke si noe til foreldrene mine. Jeg skammet meg, sier Tanja.

Hun har det bedre med seg selv nå, og har fått flere positive tilbakemeldinger etter åpenheten.

– Jeg reiser rundt på skoler og holder foredrag om mobbing. Det er godt å snakke om det, nå vet alle hvordan jeg har hatt det.

Tanja mener skoler burde ha undervisning om mobbing.

– Jeg har forsøkt å ta opp mobbingen jeg opplevde med skolen min, men følte at lærerne ikke trodde på meg. De kunne ha gjort en bedre jobb, sier hun.

Ingen av skolene som Tanja har gått på, ønsker å kommentere historien hennes overfor VG.

## Plaget daglig på skolen

**Torunn Lunde Våla (32) kom ofte hjem fra skolen og gråt eller hadde tisset på seg fordi hun var så nervøs. Hver dag gjennom hele barneskolen ble hun plaget av de andre elevene.**

– De sa veldig mye stygt til meg, at jeg var stygg og gikk i rare klær. De skjøt med sprettert i ansiktet mitt i skoletimer, og en gang ble sekken min stjålet i et friminutt. Først mange år senere dukket den opp igjen. Da ringte skolen til foreldrene mine og fortalte at sekken var funnet i et kott, beskriver Torunn.

Også på skoleveien hjem ble hun plaget. Mobberne hang i sekken hennes, sparket og slo på den.

– Kanskje var det fordi de syntes jeg ikke var helt som dem, ikke like tøff, ikke like pen, ikke like fine klær og ikke like skoleflink.

Da hun begynte på ungdomsskolen avtok den fysiske mobbingen, og ble erstattet med utfrysing.

### Støttende foreldre

– Jeg syntes det var bedre at ingen pratet til meg enn at de sa slemme ting, minnes Torunn.

Hun fikk mye hjelp og støtte fra foreldrene sine gjennom skoleårene. De var engasjerte i problemene, og gjorde alt de kunne for å få slutt på mobbingen.

Men det var først da hun ble voksen, og fikk sitt eget hjem og sin egen familie, at hun følte at det virkelig var over.



### MISTET TROEN PÅ SEG SELV:

Torunn Lunde Våla (32) ble kalt stygge ting, utfrysing og trakassert på skoleveien. Fortsatt er hun redd for at folk ler av henne bak ryggen hennes.

Foto: KYRRE LIEN

– Jeg har på én måte lagt det bak meg nå, men samtidig har jeg alltid hatt en veldig stor usikkerhet i meg selv. Jeg har ikke tro på meg selv i det hele tatt, jeg er redd for å gjøre dårlig inntrykk eller si noe dumt. Da føler jeg at folk ler bak ryggen min, slik det var den gangen mobbingen pågikk.

## Kalt Hitler og nazist

– Jeg ble utestengt fordi jeg var tysk, ble dyttet rundt og kalt «Hitler», «nazist» og «sønnen til Hitler», forteller Tobias Setzer (19).

Han kom flyttende fra Tyskland og begynte på en skole i Romsdalen. Under en klassetur i slutten av syvende klasse opplevde han at medelevene snudde seg mot ham.

– Jeg ble utsatt for hærverk. De tok suvenirene jeg hadde kjøpt og knuste dem, forteller han.

Mobbingen ble verre og verre gjennom årene på ungdomsskolen.

– Jeg var helt på bunnen, jeg var redd for å gå ut av huset, jeg kuttet meg og tenkte på å ta livet mitt. Jeg sluttet å spise og hadde problemer med å sovne. Jeg var mye alene.

Da han begynte på videregående, og mobbingen ikke avtok, forsto foreldrene hans at de måtte bort fra stedet, og de flyttet til Nord-Norge.

– Det ble mye bedre da jeg begynte på ny skole og fikk meg venner.

### Gråter fremdeles

Nå har Tobias kommet seg videre og flyttet til Flekkefjord hvor han har fått seg jobb. Men han kan ennå tenke tilbake på mobbingen, og gråte.

– Jeg har lagt det meste bak meg, men av og til kommer tankene om mobbingen tilbake. Det sitter dypt inne i hjertet. Samtidig har jeg blitt sterkere av det jeg har opplevd, og blitt mer selvstendig, sier Tobias.

Han mener lærere og skoler



### FLYTTET FRA MOBBERNE:

Tobias Setzers familie flyttet fra Romsdalen til Nord-Norge på grunn av trakasseringen han opplevde på skolen.

Foto: FRODE HANSEN

bør jobbe mer aktivt for å få slutt på mobbing.

– Lærerne burde følge mer med, og ikke ta lunsjpause samtidig med elevene, men gå rundt og være våkne. Kanskje skolene bør montere opp videokamera til overvåkning. Lærerne burde få opplæring i hvordan de skal håndtere mobbing, sier Tobias.

VG har vært i kontakt med ungdomsskolen som Tobias gikk på. Skolen kjenner seg ikke igjen i fremstillingen av hva som skjedde, og sier de ikke registrerte noen mobbesak på eleven, men opplevde at han hadde en fin tid ved skolen.



● VG har spurt samtlige kunnskapsministre siden 2001 om hva d

# - VIL HA FEILET

Av MARIA MIKKELSEN,  
SYNNØVE ÅSEBØ og  
PETTER EMIL WIKØREN (foto)

## ARENDA/OSLO (VG) Kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen (H) er ikke i tvil: Han og andre norske politikere har mislyktes i kampen mot mobbing.

– Så lenge det fortsatt er så mange tusen som opplever mobbing, så har vi det. Men det er ikke bare norske politikere som har feilet, det er vi alle, sier Røe Isaksen til VG.

– Dette sier jeg ikke for å dytte skylden på andre, men så lenge tallene er så høye som de er, så betyr det at vi som fellesskap har feilet i kampen mot mobbing.

Kunnskapsministeren ble tydelig berørt da han i forrige uke fikk lese VGs reportasje om trettenåringen Odin Olsen Andersgård. Odin og foreldrene sa ifra om mobbing flere ganger, men følte at de ikke ble hørt.

– Hva tror du er årsaken til at mobbepolitikene ikke har fungert godt nok?

– For landet som sådan fungerer de ikke godt nok, men mange skoler har fått ned mobbetallene sine ganske kraftig. Det er nok ikke slik at vi er helt i villrede på hvordan vi skal bekjempe mobbing, men vi har ikke klart å få med alle kommuner og skoler på å gjøre det som skal til, sier Isaksen.

### – Gjorde ikke nok

Det siste tiåret har norske politikere snakket seg varme om alt de skal og vil gjøre for å bekjempe mobbing. Alt fra lovendringer til mobbekampanjer og manifestasjoner er forsøkt.

Men fortsatt svarer omtrent 17.000 elever at de blir mobbet to-tre ganger i måneden eller oftere, ifølge Elevundersøkelsen.

Isaksen diagnose på det norske mobbepolitiket blir bekreftet av Øystein Djupedal, som var den øverste ansvarlige for Skole-Norge mellom 2005 og 2007. Den tidligere SV-statsråden erkjenner at innsatsen ikke var tilstrekkelig:

– Nei, vi gjorde ikke nok.

– Har du og andre norske politikere mislyktes i kampen mot mobbing?

– Ja, vi har mislyktes, dessverre. Ikke fordi man ikke har prøvd og hatt god vilje, men tallene viser at vi ikke har lyktes godt nok.

Djupedal, som i dag er fylkesmann i Aust-Agder, leder et regjeringsoppnevnt utvalg som ved påsketider skal levere en rapport om hvordan den fremtidige mobbepolitikken skal utformes.

– Alle kampanjer og manifestasjoner er vel ment, men vi har sett at det ikke virker – barn mobbes fortsatt, slår han fast.

### Ikke skippertak

Kristin Halvorsen svarer med en liste på 19 punkter.

– Høsten 2009 ble du sitert på at «ingen barn skal lure seg til å gå på skolen fordi de er redd for å bli mobbet». Hva tenker du om det i dag?

– At det må være målet for alle som jobber i skolen og for den enhver tid sittende kunnskapsminister – hver dag. Kampen mot mobbing er ikke et skippertak, men må hele tiden være i sentrum for alt arbeid i skolen. Barn som mobbes lærer mindre enn de ellers kunne gjort og mobbing kan sette spor for livet, sier den tidligere SV-statsråden.

### «Hederlig innsats»

Kristin Clemet var Høyres utdanningsminister mellom 2001 og 2005.

– Vi brukte veldig mye krefter på å redusere mobbing. Jeg tror ingen annen regjering har brukt like mye tid og ressurser på det. Forekomsten av mobbing gikk ned, ifølge forskerne. Jeg tør ikke si noe om hva som er årsaken til at det ikke var samme positive utvikling senere,

men jeg føler at vi gjorde en hederlig innsats, sier Clemet.

– I 2002 sa sjefen din, daværende statsminister Bondevik, at målsettingen var en mobbefri skole innen to år. Hvordan var det å skulle innfri det?

– Det er blitt gjort altfor mye ut av det. Alle mennesker med realisme i behold, skjønner at man dessverre ikke kommer i en situasjon der det aldri forekommer. Det viktigste er å gjøre alt man kan for å redusere og fjerne mobbing.

– Er det noen tiltak eller endringer som du nå ser at du gjerne skulle gjennomført?

– Jeg vet ikke hvor mye oppmerksomhet de senere regjeringene har viet temaet. Men jeg tror at dersom vi hadde fortsatt der vi slapp, og holdt det høye trykket oppe, så ville det fortsatt å gi resultater.

### – Ikke sant

Også Bård Vegar Solhjell (SV) mener han viet mobbepolitikken stor oppmerksomhet.

– Men den norske politikeren som kan si at man gjorde nok mot mobbing, når man vet det er ganske utbredt, tror jeg ikke snakker sant.

– Hva tror du er årsaken til at så mange fortsatt mobbes, til tross for at det har vært på agendaen i mange år?

– Norge har fortsatt ganske lave mobbetall i forhold til mange andre land. Men hvis du blir mobbet, er det ufattelig lite trøst i det. Og det er fortsatt for mye mobbing i den norske skolen.

### Vil gi bøter

Djupedal har allerede røpet at utvalget ønsker å bøtelegge kommuner som ikke jobber mot mobbing, og at det juridiske rammeverket rundt mobbeofre skal styrkes.

– Mitt håp er at vårt arbeid skal gi råd som gjør at færre barn mobbes og krenkes, sier han.

E-post: maria.mikkelsen@vg.no  
synnove.asebo@vg.no

**RØRT:** Kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen fikk lese VGs sak om Odin før den ble publisert på lørdag. – Den treffer som en knyttneve i magen, uttalte han senere.  
Foto: PATRICK DA SILVA SÆTHER



# De gjorde for å styrke antimobbearbeidet – og om det var godt nok



**FAKSIMILE:** VG Helg lørdag 8. november.

## SKAL GRANSKE ODIN-SAKEN

VG fortalte lørdag historien om Odin Olsen Andersgård som døde 13 år gammel. Odin ble mobbet på to skoler. Nå skal Oslo kommune undersøke om den ene skolen, Lambertseter skole i Oslo, fulgte rutinene da Odin var elev ved skolen.

– Når det kommer opp enkeltteksempler på alvorlige hendelser, er det naturlig at man går inn i den aktuelle saken og den aktuelle skolen, sier skolebyråd Anniken Hauglie til VG.

VG tok første gang kontakt med Utdanningsetaten i Oslo kommune om Odin-saken i midten av september. Hauglie opplyser at avgjørelsen om å føre tilsyn ble tatt for mellom to og tre uker siden.

Som VG tidligere har omtalt har Fylkesmannen i Oslo og Akershus åpnet tilsyn med den andre skolen, Aursmoen skole i Aurskog-Høland kommune.

## DETTE HAR VI GJORT

**KRISTIN CLEMET (H): 2001–2005**

- Innførte en egen mobbelov, kapittel 9a, som en del av opplæringsloven. Loven slår fast at alle elever har rett til et trygt og mobbefritt skolemiljø. Den slår også fast at brudd på mobbeloven kan føre til sanksjoner som bøter eller straff.
- Signerte det første manifestet mot mobbing.
- Bevilget midler til innføringen av antimobbeprogram i skolene.
- Innførte et nasjonalt kvalitetsvurderingssystem som også omfattet elevens trivsel – og læringsmiljø.



**ØYSTEIN DJUPEDAL (SV): 2005–2007**

- Videreførte Manifestet mot mobbing, og «la mye i det».



**BÅRD VEGAR SOLHJELL (SV): 2007–2009**

- Fornyte Manifestet mot mobbing.
- Økte bevilgningene til antimobbeprogrammer.
- Laget en ny lærerutdanning med pedagogikkfag som blant annet skulle gjøre læreren i stand til å håndtere mobbing.
- Innførte en egen rektorutdanning, der mobbing og skolemiljø er et tema.



**KRISTIN HALVORSEN (SV): 2009–2013**

- Innførte en lov som førte til at skoler fikk delt bevisbyrde i mobbesaker. Utvidet også foreldelsesfristen for straffesaker om psykososialt miljø fra to til fem år.
- Bevilget penger til to stillinger hos Barneombudet øremerket til arbeid mot mobbing.
- Innførte en femårig satsing på elevenes læringsmiljø, «Bedre læringsmiljø».
- Opprettet Nasjonalt senter for læringsmiljø for å støtte skolenes arbeid mot mobbing.
- Opprettet et mobbeutvalg som skulle vurdere virkemidler mot mobbing.
- Innførte spesielle tiltak rettet mot kommuner og skoler som Elevundersøkelsen viser har hatt særlige problemer med mobbing i flere år.
- Styrket den lokale forankringen av Manifestet mot mobbing. Alle kommuner er oppfordret til å gjøre egne vedtak om å skrive under og forplikte seg lokalt.
- Gjennomførte tilsyn med skoler og kommuner for å innskjerpe at de følger opp lovverket i mobbesaker og arbeid med godt læringsmiljø.
- Styrket oppmerksomhet om mobbing i lærerutdanningen og i rektorutdanningen.



**» Det er ikke bare norske politikere som har feilet, det er vi alle**

Kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen (H)

**TORBJØRN RØE ISAKSEN (H): 2013-D.D.**

- Har foreslått å presisere i loven at en elev som mobber kan flyttes til en annen skole.
- Har sagt at han vil gjennomgå hele mobbepolitikken fra a til å i forbindelse med Djupedal-utvalgets rapport.



# Et fakkeltog mot mobbing

Av SYNNOVE ÅSEBØ, MARIA MIKKELSEN og GEIR OLSEN (foto)

**Villemo (14) har selv blitt mobbet – og endte med å byttet skole. Da hun og mamma Elisabeth leste om Odin i VG, bestemte de seg for å gjøre noe.**

Nå er de i full gang med å arrangere fakkeltog gjennom Oslo sentrum.

– Vi ønsker å bruke alt det engasjementet rundt mobbing som er der ute nå, i lys av Odin-saken og andre saker. Vi vil legge enda mer press på politikere for å få bukt med mobbing. Det er et skoleproblem, men også et samfunnsproblem. Det som skjedde med Odin må aldri skje igjen, sier initiativtager Elisabeth Hatland.

## Går til Stortinget

Fakkeltog vil gå fra Jernbanetorget til Stortinget søndag klokken 16.

Hatland har jobber nå med å spikre programmet, og har invitert både artister og flere politikere. Elisabeth og Villemo har opprettet et eget Facebook-arrangement, og sent i går kveld hadde 557 mennesker takket ja til å delta.

Odins mamma, Katrine Olsen Gillerdalen, sier til VG at hun støtter opp om arrangementet, og selv kommer til å gå.

Også kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen vil delta, og ønsker å holde appell dersom initiativtagerne vil det.

– For å vinne kampen mot mobbingen er vi avhengig av et bredt, folkelig engasjement. Et fakkeltog er en fin måte å vise det engasjementet på, og understreke at vi alle har et ansvar, sier Røe Isaksen.

## Vanskelig å forstå

– Det er så mange sterke historier. Vi er med på å skape syke voksne om vi ikke tar tak i mobbing nå. Vi som har opplevd mobbing selv ønsker å få den forståelsen ut blant folk. Om man bare kan redde ett liv, så er det verdt det. Det er i den ånden vi arrangerer fakkeltog, sier Hatland.

**Hun vet altfor godt hvordan det er å stå i en kamp mot skole og mobbing.**

I sommer skrev datteren Villemo et åpenhjertig innlegg på Facebook om mobbing.

«Jeg ber bare om oppmerksomhet denne ene gangen, så du kan forstå hvordan det er å være helt alene, uten venner og uten en ungdomstid da alt egentlig skal være kult og morsomt», skrev 14-åringen i innlegget som fikk stor oppmerksomhet. Det ble også plukket opp av flere aviser.

Villemo byttet til slutt skole etter å ha opplevd at problemene ikke ble tatt tak i.

## Håper på stort oppmøte

Da Villemo og Elisabeth leste om Odin i lørdagens VG var de klare på at nok var nok. Nå vil de gjøre noe.

– Jeg håper det kommer veldig mange. Vi må vise at vi bryr oss og vil stoppe mobbingen, sier Villemo.

**Selv har hun fått en ny hverdag etter at hun byttet skole.**

– Det er helt annerledes, alt er bare mye bedre, sier Villemo.

Begge oppfordrer barnefamilier til å møte opp.

– Det er veldig tungt, vanskelig og ensomt å bli utsatt for mobbing. Vi må gi disse barna håp, sier Elisabeth.

” Det som skjedde med Odin må aldri skje igjen





# Godt å se at folk tenker på Odin



**HOLDER APPELL:** Odins mamma, Katrine Olsen Gillerdalen, ble rørt av initiativet til å arrangere fakkeltog for mobbing.

Foto: MATTIS SANDBLAD

Av MARIA MIKKELSEN og SYNNOVE ÅSEBØ

## Katrine Olsen Gillerdalen oppfordrer alle som har mulighet til å møte opp på søndagens fakkeltog.

Fakkeltog i Oslo arrangeres av 14 år gamle Villemo Hatland og moren Elisabeth. De bestemte seg for å gjøre noe etter å ha lest VGs reportasje om trettenåringen Odin, som ble mobbet på to skoler.

Odins mamma, Katrine Olsen Gillerdalen, er blant dem som skal holde en appell under arrangementet. ÿ

– Jeg håper at det vil være med på å holde engasjementet oppe. Jeg håper at det kan føre til at man gjør noe – at alle kan ta seg det ekstra minuttet og ta en titt rundt seg.

### Kjemperørt

Katrine meldte seg på fakkeltog uten å kjenne til bakgrunnen for initiativet.

– Dagen etter at jeg hadde meldt meg på, leste jeg en ar-

tikkel om at de gjorde det fordi de hadde hørt om Odin. Jeg datt nesten av stolen. Jeg ble kjemperørt og er fryktelig ydmyk. Det er godt å se at folk tenker på Odin og at de vil være med på å handle.

– Jeg oppfordrer alle som har mulighet til å delta. Handling er kraftfullt, sier hun.

Katrine har foreløpig ikke rukket å tenke så mye på hva hun skal si – men én ting vet hun:

– Setningen til Odin, «det nytter ikke å si fra for de gjør ikke noe uansett», den jobber jeg for å snu. Jeg ønsker at setningen kan være «jeg sa fra, jeg ble sett, hørt og trodd».

I går ettermiddag hadde over 1200 personer meldt seg på fakkeltog, som skal gå fra Jernbanetorget til Stortin-



**VG**  
onsdag: Elisabeth Hatland og datteren Villemo bestemte seg for å arrangere fakkeltog etter å ha lest historien om Odin.

get klokken 16. Barneombud Anne Lindboe, varaordfører i Oslo, Libe Rieber-Mohn (Ap) og kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen er blant dem som skal delta.

Også i Kirkenes, Stavanger og Trondheim er det tatt initiativ til å arrangere markeringer på samme tidspunkt.

## Bli Massør fra Axelsons

Oppnå diplom fra bransjens eldste og største skole

Utdannelse starter 20. januar 2015

Kom på foredrag om massasje tirsdag 2. desember kl. 16.30.

Lær de vanligste grepene i Svensk klassisk massasje.

**Fri entré.** Ingen påmelding.

For mer info: 23 10 36 20  
Møllergt 4. Oslo  
Besøk [www.axelsons.no](http://www.axelsons.no)

**A X E L S O N S**  
BODY WORK SCHOOL

# Er du den neste kommersielle direktøren i Norges mest innovative mediehus?

## VG er Norges mest utviklingsorienterte mediehus.

Vi er en del av Schibsted-konsernet – et medieselskap med globale ambisjoner. VG utgir landets største løssalgsvavis og er det ledende mediehuset på digitale plattformer, med nummer 1-posisjoner på nett, mobil, tablet og web-TV. Vår kommersielle direktør har fått nye og spennende utfordringer i Schibsted Norge, og vi søker nå hans etterfølger.

### SALG OG MARKEDSFØRING HENGER SAMMEN!

Vår nye direktør skal ha det operative ansvaret for hele annonsesalget og utviklingen av nye annonseprodukter og formater, samt overordnet ansvar for markedsavdelingen, som står for utviklingen og gjennomføringen av VGs markeds- og merkevarestrategi.

Dette innebærer ansvar for å bygge posisjoner, merkevareassosiasjoner, trafikk og liking for VG og hele mediehusets portefølje av produkter og tjenester.

Kommersiell direktør rapporterer til administrerende direktør og sitter i VGs ledergruppe, samt i ledergruppen til Schibsted Norge Annonse.

### KVALIFIKASJONER:

Inngående kjennskap til, og gode relasjoner i, det norske annonsemarkedet

God forståelse for internasjonale trender og konkurransen i mediebransjen

Erfaring fra salg og salgsledelse med svært gode resultater. Kundeorientert!

Erfaring og kompetanse innen markedsføring, både operativt og som strategisk verktøy

Erfaring fra forretningsutvikling

Digital kompetanse og god kjennskap til utviklingen i mediemarkedet

Relevant utdanning

### EGENSKAPER:

God til å balansere det operative og strategiske

Sterke analytiske evner

Åpen og direkte, stiller tydelige krav

Løsningsorientert med høy gjennomføringsevne

Lagspiller og dyktig til å lede og motivere andre

Godt humør

Vi tilbyr spennende og utfordrende oppgaver, et godt arbeidsmiljø og konkurransedyktige vilkår.

Du kan ta raske beslutninger, og vi imøteser din søknad innen 20. november.

For mer informasjon om stillingen, ta kontakt med administrerende direktør/ansvarlig redaktør Torry Pedersen på telefon 906 85 206 / epost: [torry.pedersen@vg.no](mailto:torry.pedersen@vg.no)

Eller vår rådgiver Jon Dissen hos JP Cornerstone på telefon 900 37 900 / epost: [jon.dissen@jp-cornerstone.com](mailto:jon.dissen@jp-cornerstone.com).

Søknad sendes til organisasjonsdirektør Nina Westgaard, epost: [nina.westgaard@vg.no](mailto:nina.westgaard@vg.no).



## EU VEDTAR HASTETILTAK MOT FUGLEINFLUENZA

I dag vil EU-kommisjonen trolig vedta beskyttende hastetiltak etter at en svært smittsom type fugleinfluensa har brutt ut i Nederland. – Kommisjonen ventes å vedta en beslutning om umiddelbare og midlertidige beskyttelsestiltak i forbindelse med utbruddet,

sier talsmann for EU-kommisjonen Ricardo Cardoso. Influensaen H5N8 ble oppdaget hos kyllinger på en gård i Hekendorp, og myndighetene legger ned forbud mot transport av fjærkre. Varene er stort sett solgt i Nederland. (NTB)

**MARKERING:** I forbindelse med at det i går var 100 dager siden den 18 år gamle Michael Brown ble skutt av politiet i St. Louis i Missouri la en flokk demonstranter seg ned i byens gater og illuderte et åsted, med krittomriss rundt kroppene sine.

Foto: REUTERS



«ODIN MOT MOBBING»: Fakkeltog mot mobbing var på rundt 4000 personer og gikk fra Jernbanetorget, opp Karl Johans gate og til Stortinget i Oslo. Foto: FRODE HANSEN

Av ERIK HAUGEN ASPAAS

**17 000 elever blir mobbet på skolen. I går ble det tent flere tusen fakler for å kaste lys på problemet.**

– Jeg får frysninger på hele kroppen. Det er helt fantastisk, sier Katrine Olsen Gillerdalen om alle som har møtt opp til fakkeltog som ble arrangert i Oslo i går. Hun mistet sønnen Odin Olsen Andersgård (13) som ble mobbet i mange år. Han tok sitt eget liv.

Ifølge politiet var det cirka 4000 personer som møtte opp, og store deler av Karl Johans gate var dekket av flammer i går kveld.

Det ble holdt appeller fra en rekke personer. Blant annet delte Odins mor Katrine Olsen Gillerdalen og konferansier Kristin Oudmayer i Unicef sine tanker.

### – Rett til hjelp

– Vi hører om mobbing som skyves under teppet, eller ikke blir tatt seriøst nok. Slik kan vi ikke fortsette å ha det, sier Oudmayer til folkemengden.

# ”Jeg får frysninger

Barneombud Anne Lindboe var også til stede for å uttrykke sine bekymringer rundt temaet.

– I dag er det altfor mange som glemmer at en elev som ikke har det bra på skolen, har rett til hjelp, sa Lindboe. Videre sa hun at det er behov for en instans som kan hjelpe i en vanskelig mobbesak.

– Barn skal få drømme gode drømmer, avsluttet barneombudet.

– Vi må høre på barna. Det er det viktigste. Jeg blir så

glad og rørt over at det har kommet så mange hit i kveld. Dette er beviset på at folk bryr seg, sier Elisabeth Hatland til VG.

Det var Villemo Hatland (14), som selv ble mobbet, og mamma Elisabeth som tok initiativet til fakkeltog.

Etter å ha lest historien om Odin i VG, bestemte Villemo seg for å ta problemet i egne hender. Hun ville ha slutt på mobbingen – en gang for alle.

– Denne dagen er for å vise at vi hører og tror på alle dere

### Odins mamma til VG

som blir mobbet. Hjerter knuses hvis voksne ikke tar ordene våre på alvor, sa Villemo under arrangementet.

Fakkeltog i Oslo gikk fra Jernbanetorget klokken fire i går. Også i byer som Kristiansand, Trondheim og Tromsø var det lignende arrangementer.

– Det som skjedde med Odin må aldri skje igjen, sa initiativtager Elisabeth Hatland.

### Mammas drøm

Katrine Olsen Gillerdalen, moren til Odin, holdt i går følgende appell for de fremmøtte:

Jeg har en drøm om at alle barn skal føle seg sett, hørt og tatt på alvor.

Odin sa: «Det hjelper ikke å si ifra, de gjør ikke noe uansett».

Jeg drømmer om at ingen barn noen gang skal engang tenke de ordene.

For å oppnå det må vi alle engasjere oss. Som siste tiden. Hold på det engasjementet! Hold på følelsene!

En klok mann lærte meg for noen år siden:

Vær en del av løsningen, ikke problemet.

Problemene ligger i fortiden.

Løsningene i fremtiden. Barna er fremtiden!

Til alle som evaluerer og bestemmer hvilke mobbeprogram skolene skal følge:

«Ikke kast bort tid på fortiden og det som ikke har funnet. Bruk den dyrebare tiden på fremtiden, på løsnings. På og for barna våre».



• Pinnekjøtt • Ribbe • Lutefisk • Kalkun



# Kokkenes beste julemattriaks

●SIDE 16 og 17



Nr. 354  
Tirsdag  
23. desember  
2014  
Uke 52  
Kr. 20,00

## Mamma Katrine om:

- Den tunge tiden
- Skriver på ny bok
- Stiftelses-jobben




MOBBOFFER: Odin (13) tok sitt eget liv.

# Den første JULEN UTEN ODIN



VINN REISE OG BIL! Finn koden i dagens VG!



Joe Cocker  
(70) død:

## Stemmen har stilnet

●SIDE 10 og 11

Foto: GOFAN BOHLIN



## Derfor kaster hun klærne igjen!

●SIDE 12

Foto: GETTY

## Kopierte KUNDE- BILDER

Elkjøp-sjef tiltalt

●SIDE 4



# ”Vi jobber for å

*Live every moment*





# er beinhardt få det til

**DYPT  
SAVNET:**  
Odin ble  
mobbet. Han  
ble bare 13  
år.  
Foto: GRINNA



## Katrine Olsen Gillerdalen om:

- Den første julen uten Odin
- Mobbestiftelsen ● Bokavtalen

Av MARIA MIKKELSEN og LINE MØLLER (foto)

**AURSKOG (VG)** Lenge følte hun at hun måtte vente på Odin. Til slutt innså mamma Katrine Olsen Gillerdalen at hun måtte pynte juletreet selv.

Førjulstiden har vært sår for familien i Akershus. Den tradisjonsrike ventetiden gjør tomrommet etter Odin (13), som tok livet sitt i mars i år, ekstra stort.

– Hvert år har vi gitt bort gaver fra barna – Odin, Tuva og Joachim. I år har jeg måttet kaste mange lapper fordi jeg begynte å skrive «Odin». Til slutt ga jeg opp og skrev «fra oss i Linåkerveien» i stedet, sier Katrine Olsen Gillerdalen.

– Tiden skal være fylt med glede og samvær. Vi jobber beinhardt for å få det til. Men lillesøsteren har ikke lyst på jul i det hele tatt. Hun vil ikke feire jul uten broren sin.

### Julen i rute

Det hvite huset har vært ferdigpyntet i et par uker allerede. Det henger lys i alle vinduer, og i et hjørne har en gammel nissefar funnet sin vante plass. På juletreet i stuen henger pepperkakefiguren Odin laget i første klasse.

Likevel er ingenting som det skal. Det var Odin som skulle ha festet julestjernen som lyser fra toppen av treet. Det var han som skulle ha pyntet hekken utenfor huset med en lyslenke.

– Odin elsket julen. Han likte å pynte til jul, og hadde julepynt på rommet sitt året rundt, sier Katrine.

– Nå har vi tatt opp juletingene og skal liksom kose oss – på en måte føles det litt feil. Da vi reiste på ferie i sommer, sa lillesøsteren at vi har glemte Odin. Det føles litt sånn, nå også.

Det er snart to måneder siden Katrine og pappa Espen fortalte om savnet etter sønnen – og om kampen for å sikre ham en mobbefri hverdag. Historien deres vakte et enormt engasjement.

I ukene som fulgte gikk tusener i fakkeltog mot mobbing, fra Kirkenes i nord til Kristiansand i sør. Statsminister Erna Solberg måtte svare for regjeringens mobbepolitikk i Stortinget, og kunnskapsministeren inviterte henne til et møte i departementet.

Selv beskriver Katrine den siste tiden som en karusell.

– Jeg har hundrevis av ubesvarte e-poster og meldinger, og de tikker fortsatt inn. Jeg føler jeg må svare på alle.

– **Hvorfor tror du så mange engasjerer seg?**

– Dette er noe alle kan kjenne seg igjen i. De har selv blitt mobbet, de har mobbet andre eller så har de barn som blir mobbet. Alle har en historie.

### – Elsket snøen

Hun er dypt rørt over støtten de har fått.

– Jeg har fått bekreftet at det ikke var jeg som var splitter pine gæren – at jeg ikke var hysterisk, men at jeg hadde rett i det jeg følte og at det var riktig å stå på.

Det er ni måneder siden Odin døde, men minnene fra marsdagen er like levende. Katrine tåler ikke lyden av helikopter, og synes fremdeles det er vanskelig å kjøre forbi bærebarer og ambulanser. Da vinterens første snø kom for noen uker siden, holdt hun seg innendørs.

– **Odin var som meg – han elsket den første snøen. Og det snødde den dagen han døde. Nå måtte jeg låse meg inne.**

### Skriver for å hjelpe

Å skrive har blitt en form for terapi. Kort tid etter Odins død, begynte Katrine å føre dagbok. De personlige notatene skal bli til en bok om hvordan det er å miste barnet sitt i selvmord.

– Jeg tror man mangler kunnskap om hvordan de pårørende opplever en slik situasjon. Bare det å gå fra fem asjetter til fire – det er små ting som de rundt deg ikke har mulighet til å vite om, men som kan være nyttig for fagfolk å kjenne til.

– Jeg håper at jeg kan gi noen innsikt i en verden som ikke synes fra utsiden.

I fremtiden håper Katrine å jobbe med barn og unge.

De siste ukene har hun brukt all ledig tid på Odinstiftelsen, som hun har startet sammen Elisabeth Hatland og Ann Kristin Liland. Elisa-



VG Helg 8. november

beth er moren til Villemo (14), som sto frem med sin mobbehistorie i sommer. Ann Kristins sønn ble nylig tilkjent erstatning fra Søgne kommune for langvarig mobbing. De tok kontakt etter å ha lest om Odin i VG.

– **Vi har til felles at vi har kjempet for barna våre, og at barna våre ikke har blitt trodd eller tatt på alvor. Vi har forskjellige utgangspunkt, men ingen av oss har en solskinnshistorie.**

### Vil forelese

På sikt er målet å kunne tilby veiledning og juridisk hjelp til barn og foreldre som står i en mobbesituasjon.

– Jeg er også opptatt av ettervern. Mange tror alt er greit når en mobbesak er over. Men for barnet er det nå det starter – det blir stille, og det er ingen som snakker om det. Da kommer tankene, sier Katrine, som allerede er spurt om å holde foredrag.

– Jeg ønsker å fortelle Odins historie for å forhindre at noe likende skjer igjen. Og jeg håper at det kan bidra til å holde engasjementet oppe.

– **Denne julen har Katrine invitert hele familien hjem til seg og mannen Audun. Huset vil bli fylt av barneleker og barnelatter. På julaften skal de tenne lys på Odins grav – som hun og Espen har gjort annenhver dag siden han døde.**

Katrine sier at de etter hvert blir nødt til å skape nye juletradisjoner – uten Odin.

– Det har vært tungt. Skal man starte nye vaner med én gang, eller skal man vente litt til? Vi må finne vår måte å feire julen på. I år har vi gått rundt med en følelse av at vi må vente med alt til Odin kommer.

**TOMROM:** I fjor fikk mamma Katrine Olsen Gillerdalen hjelp av Odin til å feste stjernen på toppen av juletreet. I år måtte hun klare seg uten hjelp fra sønnen.